

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгэ Республикэм и Президент и Указ

**С.И. Пэнэшъум медалэу
«Адыгеим и Щытхъузехъ»
зыфиорэр фэгъэшъошэгъэным
ехылагъ**

Адыгэ литературэм ихэжыгъэу
ышъхьэкIэ илахышхо зэрэхишъы-
хъагъэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу
шъуагъэ кыгътэу Iоф зэришIэрэм апае
медалэу «Адыгеим и Щытхъузехъ»
зыфиорэр Пэнэшъу Сэфэр Иляс
ыкIом — кIэлэцIыкIухэм апае кы-
дкIырэ журналэу «Жъогъобыным»
иредатор фэгъэшъошэгъэнэу.

**Адыгэ Республикэм
и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 4, 2011-рэ илъэс
N 8**

Президентым изэIукIэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТхъакIушынэ Аслъан Адыгеим иапэрэ
Президентыгъэу Джарымэ Аслъан ты-
гъуасэ ригъэблэгъагъ. Республикэм исо-
циальнэ-экономикэ зытэт зыфэдэм,
Адыгеир зыщыIэр илъэс 20 зэрэхъурэм
ипэгъокIэу шIэгъэн фаехэм, АР-м и
Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат-
хэм яхэдзынхэу къэблагъэхэрэм язэхэ-
щэн, нэмыкI лъэныкъохэм ахэр ате-
гушъыIагъэх.

— Непэ республикэм хэжыгъэхэр
ышIынхэмкIэ амалэу шыIэхэм, тызыгъэ-
гумэкIырэ Iофыгъохэм шъхьэихыгъэу
татэгущыIэным пае мыщ фэдэ зэIукIэ-
гъухэр зэхэтэгъэх. — Ощ фэдэ цыфхэу,
опытышхо зыIэкIэлъхэм непэрэ шыIа-

кIэм еплъыкIэу фыряIэмкIэ упчIэжыгъэу
тэшIых, анахъэу тыналэ зытэдгъэтын фэе
лъэныкъохэр къэтэгъэнафэх, — кыIуагъ
республикэм ипащэ Джарымэ Аслъан
зыкIыфигъазэзэ.

Мы аужырэ илъэсхэм Адыгеим соци-
альнэ-экономикэ хэжыгъэхэу ышIыгъэ-
хэм Джарымэ Аслъан осэшIу къафи-
шыгъ. АР-м и Парламент и депутат-
хэм яхэдзынхэм язэхэщэн, республикэм
лъэпкэ рэхъатыныгъэ илтыным, нэмыкI
лъэныкъохэм еплъыкIэу афыриIэр кы-
рилотыкIыгъ.

Iофтхъабзэм хэлэжыагъэу АР-м и Пре-
мьер-министрэу КъумпIыл Мурат ипа-
лъэ анахъ шъхьалэу кышъыхыгъэхэр
федеральнэ гупчэм Адыгеим кыфи-

тIупшырэ дотациер нахъ макIэ ашIын
зэралъэIыгъэр ары. Федэу республикэм
кыхыжыгъэр бэкIэ нахыбэ зэрэхъу-
гъэм мэхъанэшхо иIэу кыIуагъ. Джащ
фэдэу социальнэ мэхъанэ зилэ объектхэм
яшIынкIэ, мэкъу-мэщым, туризмэм, биз-
нес цIыкIумрэ гурытымрэ хэжыгъэхэ-
хэр ашIынхэм, нэмыкI лъэныкъохэмкIи
республикэм гъэхъэгъэшIухэр зэришIы-
гъэхэр къакигъэгъэхыгъ.

Мыщ фэдэ зэIукIэгъухэр тапэкIи зэ-
хэщэзэ ашIымэ, ишIогъэшхо кызырэрэ-
кIощтыр лъэныкъохэм кыхагъэщыгъ.

**ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.**

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Общественнэ палатэм итхъаматэ хадзыгъ

— Гражданскэ обществэм и институт
хэжыгъэхэр егъэшIыгъэнхэм ыкIи
демократием зегъэушъомбгъугъэным
мэхъанэшхо зэряIэр Урысые Федера-
цием и Президентэу Дмитрий Медведе-
вымрэ УФ-м и Правительствэ ипащэу
Владимир Путинымрэ пчъагъэрэ кы-
хагъэщыгъ, — кыIуагъ ТхъакIушынэ
Аслъан Общественнэ палатэм илIыкIохэм
закъыфигъазэзэ. — Адыгеим социальнэ-
экономикэ хэжыгъэхэр ышIынхэм
епхыгъэ Iофыгъохэм ягъэцIэкIэн ыкIи
цыфхэм яфитыныгъэхэр ухъумэгъэн-
хэм шъуишъыпкъэу шъуэраделэжыгъэ-
щым сицыхъэ телъ. Республикэм сьд
фэдэрэ лъэныкъокIи гъэхъэгъэшIухэр
ышIынхэм, лъэшэу, баеу псэуным шъуи-
лахышIу кыхышъульхъан шъульгъэ-
кIышт. Непэ Адыгеим щыпсэурэ цыф
лъэпкэ зэфэшъхьафхэм азыфагу ма-
мырныгъэрэ зэгурыIоныгъэрэ зэри-
лым кIуачIэ кытитын фае. Лъэпкэ зэ-

**Адыгэ Республикэм и Прези-
дентэу ТхъакIушынэ Аслъан
АР-м и Общественнэ палатэ
илIыкIохэм тыгъуасэ аIукагъ.
Мэхъанэшхо зилэ общественнэ
институтым иIофшIэн зэрэри-
гъэжыагъэм фэшI къэзэрэу-
гъоигъэхэм республикэм ипа-
щэ къафэгъушIуагъ.**

фышъытыкIэхэм алъэныкъокIэ опыгъэу рес-
публикэм IэкIэлъым тапэкIи хэдгъэхъон
ыкIи дгъэпытэн фае. АщкIэ мэхъанэшхо
зилэ палатэр обществэр зэзыпхырэ кIуа-
чIэу хъун фае. ШъуиIофшIэн шIуагъэ
кыгътэу, гъэхъагъэхэр шъушIыхъэзэ ыпэкIэ
шъульыкIотгъэнэу шъуфэсэIо.

Нэужым Общественнэ палатэм иIоф-
шIэн зэрэзэхышIэщт шIыкIэм, ащ пашэу
фэхъушIэхэм якандидатурэхэм къэзэрэу-
гъоигъэхэр атегушылагъэх.

ЗэкIэми здырагъаштэу палатэм итхъа-
матэу хадзыгъ республикэм щызэлъа-
шIэрэ тхакIоу МэщбэшIэ Исхъакъ, ащ

игуадзэхэу агъэнэфагъэх Адыгэ кIэлэ-
егъэджэ колледжым идиректорэу Ацу-
мыжъ Казбекрэ АР-м гъэсэнэгъэм-
кIэ иминистрэ игуадзэщтыгъэу Анна
Крюковамрэ. Секретарь IэнатIэр ыгъэ-
цэкIэщт Людмила Кочергам.

Общественнэ палатэм хэтхэм цыхъэ
кызырэфашIыгъэм фэшI зэрэфэрэзэр,
ар кыгъэгъэшыпкъэжыным зэрэпы-
лэщтыр кыIуагъ МэщбэшIэ Исхъакъ.
Республикэм и общественнэ шыIакIэ
чанэу хэлэжыгъэхэм, Iофыгъоу къэуцу-
хэрэр дэгъэзыжыгъэхэм зэрэфэхъа-
зырхэри ащ кыIуагъ. Цыфхэм цыхъэ
кызыфарагъэшIыныр, зыми емыхы-
гъэхэу апашъхъэ щыт пшъэрылхэр зэ-
шIуахыныр, Адыгеим илъ лъэпкэ зэгу-
рыIоныгъэр гъэпытэгъэныр лъэныкъо
шъхьалэхэу пашэу хадзыгъэм кыгъэ-
нэфагъэх.

АР-м и Общественнэ палатэ ышIэнэу
щытыр бэ. Ащ пае Iоф зэрэшIэщт про-
граммэр ашIэгъэщт ыкIи комиссие зэфэ-
шъхьафхэр зэхэщтыгъ.

(Тикорр.).

**Автомобилыр псынIэу
зэрэзэрэфэрэм епхыгъэу
мы илъэсым иапэрэ мазэ
Адыгеим игъогухэм
хъугъэ-шIэгъэ 15 къате-
хъухъагъ. Ахэм нэбгырих
ахэIодагъ, нэбгырэ 14-мэ
шъобжхэр хахыгъэх.**

Авариехэр анахыбэу кызы-
хъухэрэр пчыхъэр ыкIи чэщыр
арых. А лъэхъанэхэм зэрэмэза-
хэм кыхэжIэу гъогум тетхэр нахъ
лъэгъугъае мэхъу. Ащ пае скоро-
стыр нахъ бгъэмэкIэн фае, ау во-
дительхэм ар агъэцIэкIэным ычIы-
пIэкIэ гъогум автомобилькIэ узэ-
рэщызекIон фэе шапхъэхэр аукъох.

Мэзахэ зыхъукIэ узекIоныр
лъэшэу шынагъо. Сыда пIомэ,
водителем джа ежъ кыгъэнэфы-
рэ метрэ зауэр ары ныIэп гъо-
гум щилъэгъурэр, нэмыкIэу ыпэ
кыкIырэри ыуж итыри ылъэ-
гъунхэ ылъэкIырэп.

Ащ фэдэу щылэ мазэм и
18-м, чэщым сыхъатыр 12-м ыуж
Кошхъаблэ щыпсэурэ хъулыфы-
гъэр урамэу Школьным тет унэу
N 10-м дэжэ скоростышхоу ылы-
гъым кыхэжIэу гъогум кытекIи,
мычыжъэу рыкIорэ трубэм еуагъ.
Водительы машинэм исыри рай-
он сымэджышым чIэфагъэх.

Щылэ мазэм и 30-м, пчыхъэм
сыхъатыр 7-мэ адэжэ Мыекъопэ
чылысым пэгъунэгъоу блэкIырэ
автомобилэу ГАЗ-24-м иводитель
машинэр фэмыгъэлорышIэу гъо-
гум кытекIи, чыгым еуагъ. Во-
дительы дисыгъэри сымэджышым аща-
гъэх.

ГИБДД-м иIофышIэхэр кышъоджэ
машинэр лъэшэу зешъумыфэнэу, гъо-
гу цIэнлъагъом шъушысакъынэу. Мыл
зытелъ гъогум автомобилыр кызырэрэ-
щыбгъэуцуштым ишапхъэхэр зыщы-
шъумыгъэгъушIэх! Гъогум шъутехъа-
ным ыпэкIэ тормозыр, рулыр, кызыгъэ-
нэфырэ приборхэр тэрэзэхэмэ шъууплъэ-
кIух.

Шъо шъуишIэныгъи, нэмыкIхэм
ящыIэныгъи кышъуухъум!

ПсынIэу узекIоным кыхэжIыкIэ...

АНАХЪ ІАЗЭХЭР КЪЭЛЪЭГЪУАГЪЭХ

КІэлэеджаклохэм я Всероссийскэ олимпиадэ адыгабзэмрэ литературэмрэкІэ иреспубликэ зэнэкьокьухэм якІэуххэр къэнэфагъэх. Зэфэхьысыжъхэм тащи-гъэгъозагъ шІэныгъэхэм яхэгъэхъон пылъ республикэ институтым иметодист шъхьалэу Мамый Марыет. Ащ къызэриуагъэмкІэ, зэнэкьокьухэр адыгэ классхэм ащеджэхэрэмрэ урыс классхэу адыгабзэр зыщызэрагъашІэхэрэм арысхэмрэ зэтефьгъэхэу олимпиадэм хэлэжъагъэх. Ащ ельытыгъэу кІэуххэри зэфэхьысыжыгъэх.

Адыгэ классхэмкІэ анахъ баллыбэ изыгъэкьугъэхэр нэбгыритф мэхъух. Ахэр Джамбэчыс гурыт еджапІэм къикІыгъэу Чэужь Джэнт (езыгъаджэрр Шэуджэн Джантыгъ), Улэпэ гурыт еджапІэмкІэ Чевик Сэтэнай (кІэлэегъаджэр Ожэ Аскэрбий), Хьалъэкьое гурыт

еджапІэм икІэлэеджаклоу Датхъужь Фатим (езыгъаджэрр Псыушъо Рим), мы еджэпІэ дэдэмкІэ Къошк Зарем (икІэлэегъаджэр Шумэн Замир), Кошхъэблэ районимкІэ гурыт еджапІэу N 3-м шыщэу Къуикъо Рузан (езыгъаджэрр Къуикъо Ирин).

Мыадыгэ кІэлэеджаклохэу адыгабзэр зэзыгъашІэхэрэм нэбгырих анахъ дэгъоу къахахыгъ. Ахэр Тэхьутэмыкьое районимкІэ гурыт еджапІэу N 5-м шыщэу Татьяна Ким (езыгъаджэрр ШъхьатІумэ Рим), Шэуджэн районимкІэ гурыт еджапІэу N 1-м шыщэу Руслан Бардаковыр (икІэлэегъаджэр Анна Пановар), Теуцожь районимкІэ гурыт еджапІэу N 1-м къикІыгъэу Рушан Авдалиевыр (езыгъаджэрр Нэхэ Шамсэт), Кошхъэблэ районимкІэ гурыт еджапІэу N 9-м шыщэу Нина Подгорновар (икІэлэегъаджэр Хьамдэхъу Фатим), Тэхьутэмыкьое районимкІэ гурыт еджапІэу N 5-м шыщэу Баснукаев Шейх-Магомет (езыгъаджэрр ШъхьатІумэ Рим) ыкІи Теуцожь районимкІэ гурыт еджапІэу N 1-м шыщэу Ольга Гаврилук (кІэлэегъаджэр Кошгъу Нурыет).

СИХЪУ Гоцнагъу.

Унагъор обществэм ыльапс

«Урысые Федерацием гъэсэнэгъэмкІэ изакон ипроект. Унагъом ишэн-хабзэхэр плуныгъэмкІэ гъэфедэгъэнхэр» зыфиорэ «Іэнэ хъурае» тыгуасэ Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым шыкІуагъ. Ащ кІэцакІо фэхьугъэх Урысые обществэннэ организациеу «КІэлэегъаджэхэм я Всероссийскэ зэлуклэ» и Гупчэ советрэ ащ и Адыгэ регион къутамэрэ.

Іофтхьабзэр къызэлуи-хыгъ ыкІи зэришагъ АР-м и Парламент идепутатэу, профильнэ Комитетым ипашэу УдыкІэкло Юрэ. Гъэсэнэгъэм исистемэ хэхьоныгъэхэр ышІынхэмкІэ мэхъанэшхо зилэ «Іэнэ хъурае» хэлажъэхэрэм зэкІэми шуфэс ащ къарихыгъ. Зытегушы-Іэнхэу агъэнэфэгъэ лъэныкьое пстэуми зэфэхьысыжъ дэгъухэр афэхьунхэу, ялофшІэн шуагъэ къытынэу къафэльэуагъ.

Нэужым гушыІэр ратыгъ обществэннэ организациеу «КІэлэегъаджэхэм я Всероссийскэ зэлуклэ» итхьаматэу, партиеу «Единэ Россием» и Генеральнэ совет хэтэу Валентина Ивановам. Ащ къызэрэжыгъэхэмкІэ, ыпшъэ-кІэ зигугъу къэтшыгъэ обществэннэ организацием икьутамэ ильэси 6-кІэ узэ-кІэлэбжымыэ Адыгеим ша-гъэпсыгъ. Ильэсэ зэкІэлъы-кІохэм къаклоцІ илофшІэн дэгъу дэдэу зэрэзехицагъэм ишуагъэкІэ гъэхъэгъэш-хэри ышІынхэ ыльэкІыгъ.

Гъэсэнэгъэм, егъэджен-плуныгъэм альэныкьокІэ республикэр тикъэралыгъо исубъект анахъ дэгъухэм ясатыр пытэу хэуцуагъ. Уна-гъом ильэ зэфышытыкІэхэр тэрэзэу гъэпсыгъэнхэр непэ анахъ мэхъанэшхо зилэ лъэ-ныкьохэм зэрашыщыр, ар обществэм ыльапсэу зэрэ-щытыр гупшысэ шъхьалэу ипсалъэ къышыхыгъэшыгъ. АщкІэ Темыр Кавказым хэхьэрэ субъектхэм щысэ атепхын фаеу В.Ивановам ыльытагъ. Джащ фэдэу кІэлэегъаджэхэм ІэпыІэгъу афэхьугъэныр, ахэм гумэ-кІыгъоу, шыкІагъэу яІэхэр зэхэшІэгъэнхэр ыкІи адэго-щыгъэнхэр къэралыгъом ипшъэрыл шъхьалэу зэрэ-щытым къэзэрэуагъоигъэхэм аналэ тыраригъэдзагъ.

УФ-м и Къэралыгъо Ду-мэ, УФ-м гъэсэнэгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Минис-терствэ ыкІи «КІэлэегъа-джэхэм я Всероссийскэ зэ-луклэ» зыфиорэ организа-цием ацІэкІэ агъэнэфэгъэ щыгъу тхыльхэр республи-кэм Іоф шызышІэрэ кІэлэ-егъэджэ нэбгырэ заулэм нэ-ужым аратыжыгъ.

Планэу аштагъэм диштэу «Іэнэ хъурае» хэлэжъагъ-хэр Іофыгъо зэфэшъхьаф-хэм атегушылагъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэри ашыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО

Адам.

ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

ОТЧЕТХЭМ ЯТЫН ЗЭХЪОКІЫНЫГЪЭХЭР ФЭХЪУГЪЭХ

Страховой тынхэм яхьылІэгъэ Феде-ральной законэу номерэу 212-ФЗ зытетэу 2009-рэ ильэсым бэдзэогъум и 24-м аштагъэм зэхъокІыныгъэу фашІыгъэхэм 2011-рэ ильэсым ищылэ мазэ и 1-м къы-щыгублагъэу кІуачІэ яІэ хьугъэ. ЫпэкІэ зэрэщытыгъэм фэдэу, страховой тынхэр зытыхэрэм отчетхэр фондитІу: Урысые Федерацием ПенсиехэмкІэ ифонд ыкІи Урысые Федерацием социальнэ страхо-ваниемкІэ и Фонд арахьылІэх, ау ахэр затырэ пІалъэхэмрэ отчетым хагъахъ-хэрэмрэ зэхъокІыныгъэхэр афэхъугъэх.

ПФР-м джы отчетхэр Іэклагъэханхэ фае отчет пІалъэм (кварталым, ильэс-ныкьом, мэзибгъум ыкІи ильэсым зэрэ-псаоу ателытагъэхэр) къыкІэлъыкІорэ ятІонэрэ календарь мазэм ия 15-рэ ма-фэ нахъ класэ мыхъоу. Ащ укышкы-рыкІын зыхьукІэ, 2011-рэ ильэсым от-четхэр затынхэ фэе аужырэ мафэхэр: 2010-рэ ильэсым тельытагъэр мэзаем и 15-м, 2011-рэ ильэсым иапэрэ квартал тельытагъэр — жьоныгъуакІэм и 16-м (2011-рэ ильэсым ижьоныгъуакІэ и 15-р тхьаумафэм тэфэ, арышъ, аужырэ мафэр зыгъэпсэфыгъо, Іоф замышІэ-рэ мэфэкл мафэм зытефэклэ, пІалъэм иаужырэ мафэу алъытэ ащ къыкІэлъы-кІорэ ІофшІэгъу мэфэ анахъ благъэр), 2011-рэ ильэсым иа 1-рэ кІэлэныкьое тельытагъэр — шышъхьэлум и 15 ыкІи 2011-рэ ильэсым имэзи 9 тельыта-гъэр — шэкІогъум и 15-м атефэх.

2011-рэ ильэсым къышчыублагъэу страховой тынхэмкІэ къэлъытэнхэу квартал къэс ПФР-м, ФФОМС-м ыкІи ФФОМС-м арахьылІэхэрэм ямызакъоу, персонифицированнэ учетым ехьылІэ-гъэ къэбархэри алахых. «Зы шъхьаны-гъупчэ» шыкІэм тетэу отчетхэм ягъу-сэу ахэри ПФР-м ичІыпІэ органхэм ала-хых ыкІи ащ ишуагъэкІэ ІофшІэгъу уахътэу ащ пэлуагъахэрэр нахъ макІэ мэхъу. Мыш дэжыым шъугу къэтэгъэкІы-жыы 2009-рэ ильэсым ыкІи ащ ыпэ-кІи ащ фэдэ къэбархэр ильэсым зэгъо-гъу зэралахыштыгъэхэр, 2010-рэ ильэ-сым ильэсныкьое пэпчэ зэратыштыгъэ-хэр. Персонифицированнэ учетым ехьы-лІэгъэ къэбархэр ильэсым къыкІоцІ зэ нахьыбэ алыхыгъэнхэр ищыклагъэу къэ-зышІырэр граждanhэм пенсиехэмкІэ фитыныгъэу яІэхэр нахьыбэрэ гъэкІэ-жыгъэнхэ, игъэкъужыгъэнхэ ыкІи, ыужкІэ пенсиеу аратыштым пае мылгъ-кур зыщызэлуагъэкІэрэ Іахьыри зэрэды-хэтэу, гъэкІэжыгъэнхэ фаеу щытышъ ары. Пенсиехэр афагъэуцухэ зыхьукІэ, страховатэ ашыгъэ цыфхэм пенсие-хэмкІэ фитыныгъэу яІэхэр икьу фэдизэу къыдэлъытэгъэнхэмкІэ хэпшыкІэу ащ ишуагъэ къэкІошт.

Ащ нэмыкІэу, цыфхэм ІофшІэн язы-тыхэу 2011-рэ ильэсым ищылэ мазэ и 1-м ехьулІэу нэбгырэ 50-м ехьумэ зэрэ-псэушгъэр къазыгъэгъахъэхэрэм (2010-рэ ильэсым шапхьэр 100-м нэсыштыгъ)

отчетхэр электроннэ шыкІэм тетэу ыкІи электроннэ-цифровой кІэтхъыкІэ яІэу къатынхэ фае. Цыфхэм ІофшІэн язы-тыхэрэмрэ ПФР-м иорганхэмрэ доку-ментхэмкІэ зэхъожьыхэ зыхьукІэ, элек-троннэ шыкІэр зэрагъэфедэрэм ишуа-гъэкІэ а ІофшІэным къынэу далъэгъурэр нахъ макІэ, отчетхэр игъом ыкІи нахъ псынклэу атынхэ, алахынхэ альэкІэу гъэ-псыгъэ мэхъу.

Страховой тынхэр зытыхэрэ шъхъэзэ-кьое предпринимательхэм ыкІи ахэм афа-гъадэхэрэм, кІуачІэ зилэ законодатель-ствэм тегъэпсыкІыгъэу, ежъхэр зыща-тыгъэхэ чІыпІэхэм ПФР-м иорганхэу ащылэхэм ПФР-м, ФФОМС-м ыкІи ФФОМС-м аратырэ страховой тынхэм-кІэ къэлъытэнхэу ыкІи персонифициро-ваннэ учетым ехьылІэгъэ къэбархэу 2010-рэ ильэсым тельытагъэхэр 2011-рэ ильэсым игъэтхэпэ и 1-р къэмысыгъэу алэклагъэханхэ фае.

Страховой тынхэр зытыхэу ПФР-м иорганхэм отчетхэр зарахьылІэнхэ фэе пІалъэр зыкуагъэхэм апае отчет лъэпкэ пэпчэ тельытагъэу тазыр санкцихэр за-конодательствэм егъэнафэх.

ДЭГУМЫКЪО Валентина.

ПФР-м и Адыгэ республикэ Къута-мэ страховой тынхэм пэшэныгъэ ады-зехъэгъэныр, цыфхэр страховатэ зышІыхэрэм Іоф адэшІэгъэныр ыкІи чІыфэхэр къагъэтыжыгъэнхэр зэхэшгъэнхэмкІэ иотдел ипаш.

Адыгэ Республикэм цыфхэм ІофшІэн ягъэ-гъотыгъэнымкІэ икьэра-лыгъо къулыкъу и Гъэ-ІорышланІэ лэжъапІэ зи-мыІэу учетым хагъэу-цуагъэхэм, ІофшІэнхэм къылуагъэкІыгъэхэм, ІофшІэн зымыІэу алъы-тагъэхэм, Іоф зышІэн зыльэкІыштыгъэ Адыге-им исхэм ащыщэу лэ-жъапІэ зымыІэхэм япчъа-гъэхэм, джащ фэдэу пІэ-лэзэ гъэнэфагъэкІэ къэу-цуштыгъэ е мэфэ ІофшІэ-гъу пІалъэр зыгъэкІэ-кІыштыгъэ зыгъэнэфэгъэ предприятиехэм, орга-низациехэм яхьылІэгъэ къэбархэм афэгъэхьыгъэ мониторингыр бэшІа-гъэ зыригъэжъагъэр. Мы къэтІуагъэхэм яхьылІэ-гъэ пчъагъэхэр тхьамэфэ тельытэу а ГъэІорышла-пІэм шызэфэхьысыжыкы, пчъагъэхэм зэхъокІыны-гъэу афэхьугъэхэр зэра-гъапшэх, къэбархэр зи-фэшъошэ республикэ органхэм алыагъэлэсых.

Тызыхэт ильэсым имэ-зае и 2-м ехьулІэу зэфа-хьысыжыгъэ пчъагъэхэм нафэ къызэрашІыгъэмкІэ, Іоф зы-шІэн зыльэкІыштыгъэ Адыгеим исхэм япроценти 2,3-м лэжъа-пІэ яІэп. Мы пчъагъэр ыпэрэ тхьамафэм, нэмыкІэу къэпІон хьумэ, щылэ мазэм и 26-м ехьулІэу зэрэщытыгъэм фэдэу къэнэжыгъэ. Арэу щытми, цыфхэм ІофшІэн ягъэгъоты-гъэнымкІэ республикэ къулы-къум иорганхэм лэжъапІэ зилэу алъытэхі учетым хагъэуцуа-гъэхэм япчъагъэ хэхъуагъ. Ыпэ-рэ тхьамафэм ахэр нэбгырэ 4598-рэ хьуштыгъэхэм, мэ-заем и 2-м ехьулІэу нэбгыри 138-кІэ нахьыбэ хьугъэх.

ІофшІэнхэм алутир нахъ макІэ ашыштыгъэ унашъо зы-шыгъэ предприятиехэм ыкІи организациехэм япчъагъи тхьа-мафэм къыкІоцІ зэхъокІыны-гъэхэр фэхьугъэх. Ыпэрэ тхьа-мафэм штатыр нахъ макІэ ашыштыгъэ зэрагъэнэфагъэм ехьылІэгъэ къэбар цыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ республикэ къулыкьум иорган-хэм предприятияи 4 къалыагъэ-Іэсыгъагъ. Ахэм ащыщыгъэх Теуцожь районимкІэ поселкэу Лъэустэнхьаблэ дэт ООО-у «Теучежский завод стройма-териалов» зыфиорэр, къалэу Мыекъуапэ дэт ЗАО-у «Управ-ление механизации и автотран-спорта» зыфиорэр, ФГУЗ-у «Центр гигиены и эпидемио-логии РА» зыфиорэр, джащ фэдэ органэу Хьакурынхьаблэ дэтыр. Щылэ мазэм къышчы-ублагъэу мэзаем и 2-м нэсырэ тхьамафэм ащ фэдэ къэбар къа-лызыгъэлэсыгъэхэр ІофшІэн-пІэу нылэп, тІури станицэу Джа-джэм дэтых: ПО-у «Хлебоза-вод «Гиагинский» ыкІи ООО-у «Гиагинский хлеб» зыфиохэрэр ары. Ыпэрэм нэбгырэ 62-рэ, ятІонэрэм нэбгырэ 54-рэ ащэла-жэ. Тучанхэм яІофшІаклэ изы-тет узеплъыкІэ, хьалыгъур Іу-мыкІэу пфэлофшгъэп, ау къышІэ-гъуае мыхэм тельхьапІэу яІэр. ПшІэхэнэп социальнэ хэбзэ-Іахьхэр къызэралэтыгъэхэр яушъхьагъункІи. Сыдэу щыт-ми, зигугъу къэтшырэ тхьама-фэм къыкІоцІ лэжъапІэ зи-мыІэхэу алъытагъэхэр нэбгырэ 310-рэ. Ахэм ащыщэу нэбгыри 10-р ІофшІэнхэм къауагъэ-кІыгъэх.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Ныбжыккэ лъэоаянэхэр

Тарихымрэ егъэджэнымрэ

Лыхъужьхэр сыдигъуи тищысэх

Адыгеим фашистыдзэхэр зырафыжыгъэхэр мыгъэ илээс 68-рэ зэрэхъурэм ипэгъоккэу тарихым инэклубгъохэм зафэдгъэзагъ. Ныбжыккэхэр патриоту пугъэнхэм, тилыхъужьхэр ашлэнхэм, яхэку шлу альэгъуным пае лофтхъабзэу зэхащэхэр къедгъэлоагъ Андырхъое Хъусенэ ыцлэ зыхырэ Адыгэ клэлэгъэджэ колледжым ипащэу, тарихь шлэныгъэхэмккэ докторэу Ацумыжъ Казбек.

— Тарихым кыпкыбырыккы, иунагъо, ихэку шлу ыльэгъоу, игъунэгъу шхъэккэфэныгъэ фишлэу еджаплэм еплух, — кье-гуатэ Ацумыжъ Казбек. — Хэгъэгу зэошхом илэхъан зыч-зыпчэгъоу зэкъоуцожьыхи, хэгъэгум фашистыдзэхэр рафыжыгъэхэр. Гухэкми, непэ лъэпкыбэ зэрыс хэгъэгум тыщыпсэуным зедгъэсагъэгоп. Кытккэу хъэхэрэр титарихь рытэплух, яхэку шлу альэгъуным тыпыл. 1942 — 1943-рэ илээсхэм Кавказым щыклогъэ заом Хэгъэгу зэошхом итарихь чыплэ гъэнэфагъэ щыубы-

тыгъ. Сталинград фэгъэхыгъэ заом клэу ху фэхуштым Кавказым икъэухъумэн пытэу епхыгъагъ. Адыгеир ыккитыккэлэ шхъафит ашлыжыныхэмккэ тидзэккэлэхэм лыхъужыныгъэ зэрахъагъ. Мэзаем и 18-м Псэитыкурэ Афыпсыпэрэ пыйхэр адафыжыыхи, Адыгеир шхъафит ашыжыгъ.

Ацумыжъ Казбек кызырлуагъэмккэ, Советскэ Союзым хэтыгъэ республикэхэм ядзэккэлэхэм, тилэпкыгъу лыхъужьхэм лыхъуу зэрахъагъ тарихым хэккыагъэрэп. Андырхъое Хъусен Украинэм ыпсэ щигъэттылыгъ, ащ ехыплэгъэ къэбархэр студентхэм кыфагуатэ.

пашыгъэх. Уасэу кыфагыгъэмрэ кызырлэгъоккыгъэхэмрэ ныбжыккэхэм агу кынагъ.

Клэлэгъэджэ колледжым апэрэ курсым кыччыхъэхэр Андырхъое Хъусен кызыщыхъугъэ чылэу Хъакурынэ-хъаблэ дэт музейм ащэх. Лыхъуу зэрихъагъэр кыфагуатэ. Ащ ыуж Хъ. Андырхъуагъ гуытагъуу кыхъафэгъэм еплыккэу фырягъэр, ежъхэм ащ фэдэ зеккыагъэ кыхъафэн алъэккыщтымэ кызыщыралотыккырэ сочинениехэр атхы.

Сабыйхэм яплунккэ клэлэгъэджэ обществэм чыплэшхо зэрэщиубытырэр кыдалыгътэ, тапэккэ еджагъохэм лоф адзэщыплэгъэхэм ягъэхъа-зырынккэ патриоту щытынхэм колледжыр пыл. Джырэ студентхэм рагъэджэштхэм обществэм илэпккэ гуышысаккэ ахалхъан, шэн-зеккыагъэ дахэхэм фанлун амал ялэным кыфащэх.

Семестритлэм зэккыагъэ еджэныр дэгъу дэдэккэ кызыухыхэрэм Советскэ Союзым и

Лыхъужьху Андырхъое Хъусенэ, Нэхэе Даутэ, нэмыккхэм ацлэ зыхырэ стипендиэхэр афагъэщыуашэх. Ахэм Иван Сединым истипенди кыахъагуцоным пылтых. Хэгъэгу зэошхом теккыныгъэр кызыщыхъагъэр илээс 65-рэ зэрэхъугъэр блэккыгъэ илээс хэгъэуэфыккыгъэ. Ащ тефэу лофтхъэбзэ зэфэшхъафхэр колледжым щызэхашагъэх. Жъоныгъуаккэ 9-м ехуылэу ветеранхэр ныбжыккэхэм алыккыгъэх, зэо мэшыагъэм иккыбархэм ашагъэгъэзагъэх. Зэо ордэхэр, усэхэр студентхэм кызыщалоу зэхыхъэр ялагъэх.

Ныбжыккэхэр тарихым иккыухъумагъох. Еплыккэу, фыщыккэу ашырэм елытыгъуу кытккэу хъухъэхэрэм Хэгъэгу зэошхом илэхъужьхэр шылэныгъэм кыахъэгъэнэщтых, агъэлэплэгъэх.

Сурэтым итыр: **Ацумыжъ Казбек.**

Тигумэккхэр

Хэта мысэр?

Клэлэгъаджэр ным фэдэу шлу зэралэгъуштыгъэр, шхъэккэфэныгъэу фашистыгъэр укыагъэ хуыгъуу уегуышсэн плэккыщт. Аужырэ илээсхэм клэлэгъаджэрэ еджагъохэм язэфыщытыккэ зэхъоккыныгъэхэр фэхуыгъэх. Клэлэплум кышшедгъэжъэныш, сабыр пидзы ымышлэу ыналэ кызыртыгъэтыщтым, илофшлэн зэригъэккэщтым паеккэ ахыщэ кыуалхъэ етэты. Ащ ыуж гуыт, апшэрэ гъэсэныгъэ зыщызыригъэгъотыщт еджаплэхэм а лофым шыладзжы. Хэта мы гумэккыгъом кьежъапкэ фзышлырэр? Тэра мысэр, хъаумэ клэлэгъаджэхэм ар ялофшлэу хуыгъа? Мы упчлэхэм яджэуапхэм талыхъуу, апшэрэ гъэсэныгъэ зыщызырагъэгъотырэ еджаплэу Мыекыуапэ дэтхэм яз щеджэрэ студентхэм гуычлэгъу тафэхуыгъ.

Клэлэгъаджэр факультетэу зыщылажэрэм елытыгъэу «уасэм» нахъ хэхъо. Ащ кыхъэккэу студентхэм янахыбэр сыхъат еджэгъухэм ачлахъэхэрэп. Сессиир къэсымэ, ахыщэ атыныш, зыфэе оценкэр кызырлафэгъууштыр ашлэ. Ахыщэ кыуалхъэ зымыштэу, студентыр зыгъэуыккытэрэм иеджаплэ зэккэри члэхъэ, ипредмет зэрагъашлэ.

Адрэ купым кызырлорэмккэ, шлэныгъэ уиэмэ, къэбгъэ-шыпкыжыныу амал сыдигъуи шы. Еджаплэм члэхъуу, семестрэм кыккылоу урамим тетыгъэр ары кыуалхъэ язытырэр. Ежъ студентым мэкъэшлу зыфигъэуыжы, езыгъаджэрэм дэиккэ тегушылэ, ащ кыхъэккэу клэлэгъаджэхэм ацлэ «уцлэплыгъэ» мэху.

Хэтрэ клэлэгъаджи илофшлэн зэригъэпсырэр зэфэшхъафы, ау ригъаджэхэрэм иккыару зэрахилхъэрэр, ишлэныгъэхэмккэ зэра-дэгуашэрэр зэмыхъоккэу къэнэжы. Дэгъоу емыджэгъэ студентыр хэккыжыплэхэм алыхъун фау мэху. Изеккыагъэ кызыр-гъэшпыккыжыщтым егушысэ.

Джырэ уахытэ еджэрэ ныбжыккэхэр арых тапэккэ пащэ тфэхуштыр, яшлэныгъэ елытыгъэу къэралыгъор зыгъэпсыщтыр.

Дышъэ идэ Іэпэлэс

Адыгэ творчествэм изы Іа-хъэхэм ащыщэу дышъэ идэным Цурмыт Рузанэ иккэу пыл. Пшъашъэхэм янысэхэ джанэ егъэккэраккэ. Ыгуккэ кыхы-хыгъэ дышъэ идэным ишгъэфхэр кызылэккыгъэханхэмккэ Адыгэ Республикэм лъэпккэ культурэмккэ и Гупчэ илофшлэу Пэнэшлу Сэфыет Іэпылэгъу кыфэхуыгъ.

— Адыгэ телерадиокомпанием иккэтынэу «Іэпэлэсэм» дышъэ Іуданэккэ изыдэхэрэр кызыгъэулагъом, сэри зэзгъашлэ сшлэгъоу сыхуыгъ, — кьеуатэ Рузанэ. — Унагъо сыхъанэу зыгъэхъабырэгъэ, зыщыслэгъэ саер сиккэлэгъаджэ ишлэуагъэккэ къэтыгуышысыгъагъ. Ары апэ дэдэу дышъэ Іуданэккэ исыдагъэр. Ащ ыуж кыккылауыккыгъэ джанэхэр

нахъ Іэшлэх кысфэхуыгъэх.

Рузанэ шхъэгъусэ илэ зэхуым, уахытэ кыхыгъэккызэ унэм щыридэщтыгъэ. Ауштэу ишгъыпккэу зэрэпылым кыхэккэу «Дышъэ идагъ» зыфи-Іорэ салоныр яунагъоккэ кызылэуахыгъ. Игуашъу Цурмыт Айнуыр Іэпылэгъу кыфэхуу, ялоф лъагъэккыагъ.

Бзылфыгъэ ныбжыккэу илээс хуыгъуу лъэпккэ шыуашхэр зычлэт салоным ипащ. Дэным фемыджагъэми, саер зэрашырэм фэлэпэлэс. Ахэр егъэккэраккэ, зыгорэм тырихыгъэ тхыпхъэхэм ежъ игуккэккхэр ахилхъэзэ редэх. Ижыккэ кышыгъэжыагъуу адыгэхэм шагу псэушхъэхэр зэрахуштыгъэм, къэккырэмэ зэрапылыгъэхэм ямэхъанэ зылэ тамыгъуу тхыпшыр (трехли-

стник) нахыбэмккэ егъэфедэ. Іэпылэгъу кыфэхуыгъуу ыгъотымэ, Іуданэ заккыккэ ашырэ уэгъэ-шъагъэхэр ышлыщтых.

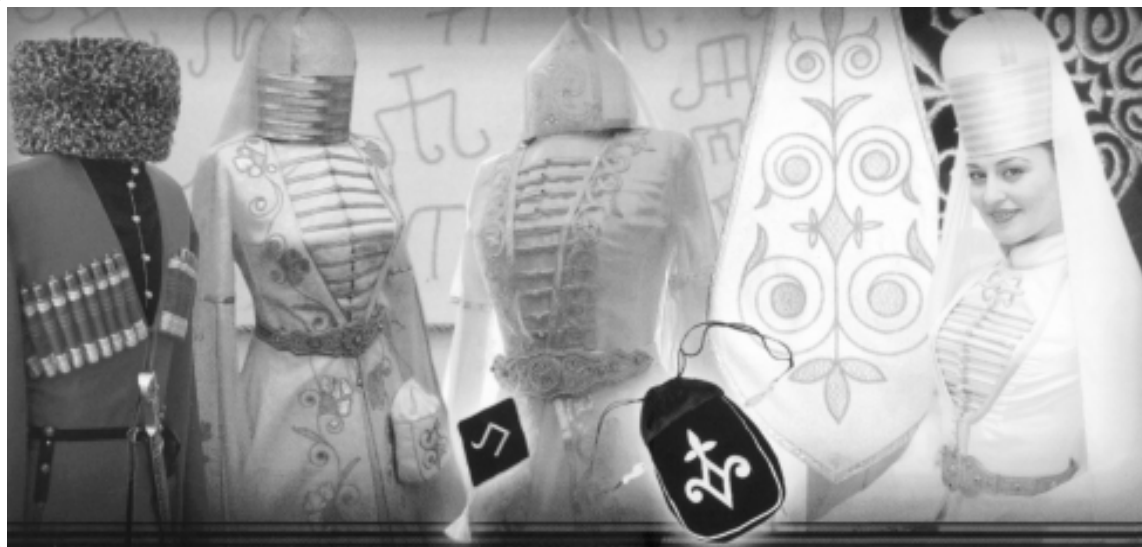
Рузанэ зыпылэ лофым цыфхэм гуахъо зэрэхагъотэщтым пыл. Унагъо ихъащт пшъапшэм зыфэе джанэр салоным шигъотыщт. Цыф пэпчэ имылыку, ыгу рыхырэм ялытыгъуу саехэр зтефыгъэх. Рузанэ кызырлуагъэмккэ, пшъэшъэ ныбжыккэхэр даккыагъэ зыхуыккэ, джанэу зыщалэ ашлэгъохэр зэфэшхъафых. Зыхэр саем, адрэхэр адыгэ шыуашэм итеплэ илэу дыгъэ джанэм кыккыушчлэх. Палом фэмыехэри кыахэккы. Нахыбэмккэ ахэр хъафэу аштэх.

Адыгэ шыуашэм и Мафэ илээс къэс республикэм шыагъэуэфыккыныу зэрэраху-хъагъэр Рузанэ гуапэ щыхуыгъ. «Неушъэр мафэр» зыгъэп-сыщт ныбжыккэхэр чанэу кыхэлэжъэнхуу мэгутэ.

— Мэфэккы кызыщалээнэу сае нэбгырэ пэпчэ иунэ имылынккэ энэгъуагъо, — ело Рузанэ. — Тарихым хэхъэгъэ шыуашэр зызыщыплэккэу угу ихыккырэр зэккэми зэхашлэн фау сеплгы. Тянэжъ-тятэжъхэм ашыгыгъэ шыуашэр щылэныгъэм «хэдгъэккыагъэ» хушчтэп.

Цурмыт Рузанэ илэпккэ гуышысаккэ лъэхъаным шыпхырешы. Ыпккэ иккыулайныгъэ хигъэхъошты, охытэ клэккы кыдэхуыгъэм рыраз.

Сурэтым итыр: **Цурмыт Рузанэ илофшлэгъэ кыгъэ-лъагъо.**

«Юфшлагъэхэм ахэдгъахъозэ тэлажъэ»

Хьатэгъу Налбий 1954-рэ илэссым Краснодар псылгынылэр ашлы зэхум къагъэкощыгъэ къуаджэу Лахыцкыуае кыщыцхъу, щаплугъ, щалэжыгъэ. Я 10-рэ классым щеджэзэ Адыгэкъалэ къызагъэкощыгъэм мыщ апэу кыщыцз-гуахыгъэгъэ гурыт еджанлэр кыщыцхыгъэ. Нэужым Краснодар дэт мон-тажнэ техникумым уиштэхэр дэгъоу ытыхи члэжыгъэ. Ау ащ бэрэ щеджэнэу хъуэгъэп, ыныбжыкълэ кытефи, дзэм къулыккыу кыщыцхыныу ащагъ, къызэцкълэжыгъэм техникумыр къуыхы-жыгъэ.

1978-рэ илэссым Юфшлэныр зыщы-ригъэжыгъэ производственнэ объединениеу «Краснодарстекло» ары. Ащ цехым имастерэу агъэнэфэгъагъ, етлэ-нэ бэрэ пэмытэу ащ пащэ фашигъагъ. Нэужым Юфшлэным егугъэрэ, зипшэ-рылгъэр цытхъу хэлгъу зыгъэцкълэрэ, Едэб дахэ зыхэлгъу псэурэ адыгэ клалэр илэнатлэклэ лъагъэкълэуатэзэ, коммерческэ

Юфшлэныр директорым игуадзэ ашлыгъагъ. Ащ ыужэ бэ тырамыгъашлэу «Краснодарстекло» зыфиорэ анахь Юфшлэныр край гупчэм дэтыцты-гъэм игенеральнэ директор иапэрэ гуа-дзэ ашлы ыкли зэрэщыгъэхэрэ къыгъэ-щыныккыгъэзэ, ипшэрылгъэр еллан-лэ имылу ыгъэцкълэзэ, къэлэшхом ищытхъу щаригъагъозэ илгъэ 30 фэдизрэ ащ цылэжыгъэ. А лъэхъанхэм Юфшлэзэ Кубанскэ агроуниверситетыр заочнэу къуыхыжыгъагъ.

Лэшлэгъу щанэ фэдизрэ тигъунэгъу къэлэшхом дэт «Краснодарстекло» цылэжыгъэу ыкыош-лахылхэр зыщы-псэухэрэ Адыгэкъалэ къегъэзэжыгъэ ащ цытхъуэрэ икыоджэжыгъэхэм, зэкълэ къа-гъэкощыгъэхэм ящылэклэ-псэуклэ нахы-шлу шыгъэным, игуапэ къалэ хэцхон-гъэхэр егъэшыгъэным фэлэжыгъэ ахышлыгъэным фэгъэжыгъэ гухэлгышлу-хэр зыдылгъэхъу. Апэу ЗАО-у КПП «Те-учежский» зыфиорэ Юфшлэныр къалэм

къыщыцзгуахы. Ащ сэнэшхъэм, мылэ-рысэм, нэмыкл пхъышхъэ-мышхъэхэм къагъафэрэ псыр пластмассэм хэшлы-кыгъэ бэщэрэжыгъэм арыгъэхъуагъэу къы-дигъэкълыхъу регъажэ.

2006-рэ илэссым Пэнэжыкыое гъо-мылэпхъэшл комбинатым генеральнэ директорэу агъагло. Ащ цышлагъэр маклэп. Комбинатым исэнэшл цех ре-нэу Юфшлэным, санэ зыхашлыкыгъэр илгъэ къэс лэплагъу амыщэфыным фэшл Теучежскэ районьмклэ поселкэу Краснен-скэм чыгу гектар 200 къыцагъахы, сэнэшхъэ лэпкэ дэгъухэр щаригъэгъэ-тлысыгъэу лэжыгъэ къатэу дублагъ.

Хьатэгъу Налбий тидэ зыцэлэжыи Адыгэкъалэ цыгъунышэу къыщыцзгуахы. Къалэм имызагъоу, ащ хэхъэрэ псэунлэ-хъу Хьалгъэуаерэ Псэкъупсэрэ ишлушлагъэхъу адлэхэр маклэп. Джары къыцхэ-кыгъагъэри а илгъэхэм Адыгэкъалэ икыоджэжыгъэ Хьатэгъу цыхъэ фаши, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Со-

вет — Хасэм и депутатэу хадзыныр. Пэнэжыкыое комбинатым идирек-торэу ыкли республикэ Парламентым и депутатэу илгъэсуплэ цытыгъэу, 2008-рэ илэссым ибэдзэогъу мазэ рес-публикэм ипащэхэм, къэлэ Советым инародинэ депутатхэм цыфхэм яшлэу-гъоныгъэхэр къыдалытэхы, Адыгэкъалэ ипащэ илэнатлэ ыгъэцкълэзэу Хьатэгъу Налбий агъэнэфэгъагъ. А илгъэ дэдэм ичъэпыогъу мазэ хэдзынхъу зэхэцгъа-гъэхэм хэдзакълэхэм япроцент 90-м фэ-дизмэ ащ амакъэхэр цыфати, Адыгэ-къалэ имэрэу хадзыгъ. Ащ илэссым ехъу тешлэжыгъэ. Джары тэри ащ бэмы-шлэу зыккылгъэгъагъэр, илгъэсым къы-кълэ Юфшлагъэу къэлэ администрат-цией илэхэм, къадэхъуэгъэхэм, къадэмы-хъуэгъэхэм, зышлуахынуу зыдалыгъ гухэ-лышлэхэм афэгъэхъыгъэ упчлэхъу фэд-гъэуцгъэхэм джэуапэу къаритыжыгъэ-гъэхэр мыщ къыкълэжыкылоу къэтэтхы-жыгъэ.

Корр.: Зэкълэм анахь Ю-фыр бюджетым ибаи-ныгъ. Мылгъур цымылэу зи пшлэшущтэп, къалэм ищылэклэ-псэукли хэбгъэ-хъошущтэп, цыфхэм япсауныгъи кыпфэхъу-мэщтэп, гъэсэныгъэми, культурэми, нэмыкхэми лэпылэгъу уафэхъушущтэп. Арышъ, тиапэрэ упчлэ зыфэгъэхыгъэр а лэныкыомклэ Юфшлагъэу шъуилэхэр, къыжъудэхъу-гъэхэр, шъуигухэлхэр ары.

Хь.Н.: Ащклэ хэцхоньгъэхъо-хэр тшыгъэхъу къысфэлэштэп. Апэрэ илгъэ закъоми ар къызы-дэгъэхъуагъу. Арми, къасло сшлэишгъор зы чыплэ тызэрым-тыр, гугъэлпэшлэхэр къызытыгъэ-апэрэ лэбжыгъушлэхэр зэрэтыш-гъэхэр ары. Ащ ишыхат гъэрэ-кълэ тэр-тэрэу къэтылэжыгъэу тибюджет сомэ миллион 60 къы-зэрхыгъагъ. Ар ыпэрэ илгъэсым ахыщэ фэдэу ялагъэм сомэ мил-лион 14-клэ нахыб. Ар илгъэс за-къомклэ Юфшлэгъэ дэгъоу щыт. Ащ тыкышчыушущтэп. Тигу-хэлхэм къыдалыгъэ тызхъэгъ-гъэ 2011-рэ илгъэсым тэр-тэрэу къэтыжыгъэр ахыщэ фэдэр сомэ миллион 87-м нэдгъэсынэу. Арэушгъу тифохэр зэхатхъэ зы-хыкълэ, гугъаплэ шыл илгъэ заулэ горэмклэ тэр-тэрэу зытыгъы-жыным тыфэклон тлэкълэнуу.

Мылгъу тилгэм, зыпэлуд-гъахъэ икыуни шыл. Гъэрэклэ тикъалэ изэхъуытэгъэ бюджет инахыбэр социальнэ сферэр ары зыпэлухагъэр: гъэсэныгъэм — сомэ миллион 96,5-рэ, псауны-гъэм икыушхъуэм — миллион 16,3-рэ, культурэм — сомэ мил-лион 13,6-рэ.

Корр.: Бюджетыр нахь бай зэрэхъуэгъэм сыда къэкълэуаплэ фэхъуэгъэр?

Хь.Н.: Апэу къызэрэгъагъэ сшлэишгъор промышленнэ про-дукционер нахыбэу къэтыжыгъэ зэрэхъуэгъэр ары. Ащ ишыхат, ыпэрэ илгъэсым елтытыгъэмэ, гъэрэклэ продукциейеу къэтыжы-жыгъэр проценти 115-м зэрэнэ-сыгъэр. Сомэ миллиард къызклэ-кълэуагъэ промышленнэ продукция типедпритиатхэм йуагъэклэны алъэкълэ. Ащ фэдэ Юфшлэгъэ шлагъохъу тилэхэр апэу цытхыкълэ зыфэлпэгъушхъэ фаехэр тиин-весторхъу Вологодскэ заводэу СКДМ-м ифилиал, ЗАО-у КПП «Теучежскэр», пындж заводэу «Уахъгъэ» зыфиорэр ары. Нэ-мыкл предпритиатэу цыкълэхэми тибюджет къэгъэбаигъэнымклэ фэлэжыгъэ ашлагъ. Илгъэс псаум хыкыулахыгъэр къэугон-гъэнхэм, чыгум тельыри зрахэ-

тэу, темызэщэу Юф дэтшлагъ. Сэ сшхъэклэ а Юфшлэныр зэрэклэ-рэм ренэу сыналэ тезгъэтыгъ.

Корр.: Адыгэкъалэ хэхъо-ныгъэшлэхэр егъэшлы-гъэнхэм фэгъэхъыгъэ гу-хэлгышлэхэр зэрэзыхъ-плыгъэр, ахэр цылэны-гъэм цыгъэцкълэжыгъэнхэм узэрэфэбэнэщтыр хэдза-кълэхэм къаплэщтыгъ. Сы-да ахэм ащыщэу къалэм имэрэу узылэжыгъэ илгъэ-сым къыбдэхъуэгъэр?

Хь.Н.: Ахэр бэ мэхъу. Зэкълэ-ми аплэ къелогъуай. Сигушылэ сыфэшгыпкыгъэ, хэдзакълэхэм къаслогъэ псэурэ згъэцкълэ-жыгъэ. Джы упчлэ иджэуапэу щысэ заул. Тапэклэ рагъэжыгъэ-гъэ ятлонэрэ гурыт еджанлэр гъэ-рекълэуагъэ Инатлэм сылхыгъа-кълэу къызэлутхыгъагъ. Ащ къэлэ гупчэр къыгъэкълэреклэу. Ащ тэ-ри асфалыт гъогур къетшэллэ-жыгъэ. Федеральнэ программэу «Юг России» зыфиорэм ишлуа-гъэклэ къэлэ сымэджэщыр нахь зэтэдгъэпсыхыгъэ. Ащ пэклори-шъэ члэфэнэу операционнэ блок хэтэу унэхшо къыпашыгъагъ. Тызхъэгъэ илгъэсым иапэрэ квартал къызэлухагъэ объект-ым сомэ миллион 140-р теклодагъ. Сымэджэщыр федеральнэ гъо-гушхоу М-4 «Дон»-м зэрэтетым фэшылэклэ мыщ травматологиче-скэ гупчэрэ противошоковэ от-делениерэ къыщыцзгуахыгъэх. Апэрэм члэтыт оборудовани-ищэфын сомэ миллион 40, ятло-нэрэм — миллион 30 атефагъ. Кадрэхэм якыхыгъын тыпылэ, ахэм ащыщэу нэбгырихымэ фэ-тэрхэр яттыгъэх, тиньбжыкълэ-хэри институтхэм ащетэгъаджэх. А ыпшэкълэ зигугъу къэтшыл-гъэ программэм тетэу къалэм ипсырыкълэуапэхэр икълэрыкълэу гъэпсыжыгъэнхэм пае сомэ миллион 14 къатлупшыгъ. Джаш фэдэу кубометр мин 400-м ехъу чэщ-зымафэм къэзыуэкълэжыгъэ псэуалэхэм ягъэцкълэжыгъын сомэ миллионитфым ехъу пэлудгъэ-хыгъэ.

Ахэм анэмьклэу зигугъу къэ-шыгъэн фаехэр бэ мэхъу. Фэтэ-рыбэу зэхэт униплэ капиталнэу агъэцкълэжыгъэх. Ахэм гъэрэ-кълэ апэлухагъэр сомэ миллион 23-рэ. Ыпэрэ илгъэсшлэми сомэ миллион 90-рэ къатлупшыгъагъ. 2010-рэ илгъэсым псэуымклэ ин-вестициейеу къытлэкълэжыгъэр сомэ миллион 160-рэ.

Коммунальнэ хызмэт Юфшлэныр къалэм зэрифэшъуашэу цызехъэгъэнхэмклэ лэшэу ишлэ-гъэхшо къытэкълэжыгъэ ахэм афэ-шыкълэ шыгъэ машиниф гъэрэ-кълэу къызэрэтатыгъэм. Джы кон-тейнерхэмклэ хэкълэ дэтэщы. Ти-бюджет иахышэкълэ гъэрэклэу гъо-

гухэр, лэсрыкълэуапэхэр, соци-альнэ объектхэм ащыщхэр дгъэ-цкълэжыгъэх. Лэпкы культурэм и Гупчэ искусствэхэм яеджанлэ-кълэу къыщыцзгуахыгъ, фэтэрыбэ-хъурэ унэхэм ясагъухэм гъэпсэ-фылпэхэр ащылдгъэпсыгъэх, къа-лэм чыгъ цыкълэхэр щыдгъэтлы-сыгъэх. Ахэм сомэ миллион 7,2-рэ апэлухагъ.

Тикълэдэсхэм япсэуплэхэри нахышлу шыгъэнхэм, унэ тэ-рэхэр ялэнхэм афэгъэхыгъэ Ю-фыгъохэр зетхыгъэх, тапэклэ зет-хыгъэх. Гъэрэклэ илгъэсыкълэ икыхыгъэхэм аджэу урамэу Горькым тет фэтэр 40 хъурэ унэм ишлын тыухи, унэгъо 52-мэ ар афэдгоштыгъ. Заводэу СКДМ-м ышлырэ унэу фэтэр 40 хъурэм иапэрэ унэ 20-ми цыфхэр ачлэ-хыжыгъэх.

Къутырэу Псэкъупсэ иурами-щэу къэнэгъагъэхэм ащыпсэухэ-рэм сомэ мин 409-рэ афэтлупши, газыр афырашагъ. Ащ иныбжы-кълэхэм футболешлэпэ афадгъэ-шылгъ. Хьалгъэуаи ащ фэдэ шагъэпсы. Къэлэ стадионым ишлыны тыфэжыгъэ. Ащ искусств-веннэ покытхэу тырадгъэлэ-хыгъэм сомэ миллион 15 тефагъ. Ныбжыкълэхэм гъэпсэфылпэхэр, адыгэ джэгухэр зыщыцэхэщыт-хэр, спортым зыщыпсыгъытхэр афэтэгъэпсых.

Тиветеранхэр сыдигъокли тшыгъушпэхэрэп, тыналэ атет, тэгъэлэплэх, тиупчлэжыгъэх. Те-клоньгъэм имэфэклэклэ гъэрэклэ дахъу тадзекълэуагъ, тлэкълышхъу афэтэмышлэагъэ шылэп. Заом хэ-лэжыгъэхэр эфэдэу тфэпагъэх, сомэ мин пшырыпшл, сотовэ те-лефонхэр яттыгъэх, нэбгыри-щымэ унэхэр афэтэгъыгъ. Ахэм ачлэклэ платан аллее дгъэтлысы-гъэ, партизан бригадэм икоман-дирыштыгъэу Кушмэзыхъо Ай-тэч зыщыпсэуштыгъэ унэм мы-жъобгъу тырагъэуагъ.

Корр.: Чыгулэжынымрэ предпритиатэу цыкълэхэмрэ

ялофхэм язытет ягугъу къытфэшлыба.

Хь.Н.: Жьокълуплэ гектар 1200-рэ нылэп чыгуу тилэр. Ащ илэжынкълэ шыкълэагъэхэри дэтэ-гъэзыжыгъэх. Бжыхысэу хэтлхыа-гъэхэр ыпэрэ илгъэсым ашлэгъа-гъэм фэдизырэ ныкълорэклэ на-хыб. Щэч зыхымылгыр зы чы-гу гектари зэрэмыхъаулыщтыр ары. Предпритиатэу цыкълэу тилэр 140-рэ. Ахэм лэпылэгъу афэхъу-гъэнымклэ муниципальнэ про-граммэ гъэнэфэгъэ шыл, ащ фэшл фонди зэхэтшагъэ. Гъэрэклэ пред-притиатэу 19-мэ чыфэу сомэ мил-лионитфэ дэгъы аратыгъ.

Ащ пыззагъэу клэлэцылкылоу къэхъухэрэ нахыбэ зэрэхъухэ-рэри къасло сшлэишгъу. Икыгъэ илгъэсым сабыл 272-р къалэм къыщыцхъу, ар ыпэрэ илгъэсым къэхъушхэм нахыб. Сабыеу ти-лэхэм япроцент 96-р клэлэцылкы садикхэм ащалыгъ. Тызхъэгъэ илгъэсыкълэми ахэмклэ тифохэр нахышлу тшыгъэх, тинеушы-рэ мафэ зыфэдэщтыр зэлытыгъэ сабылхэм яшлушлэгъэнымклэ тызхъысхэм цылэп. Илгъэсы-кълэмклэ Лыжъ Щтыргъулыр клэлэцылкылы йыгъылэхэм ачлэс нэбгырэ 815-мэ, Адыгэкъалэ, Хьалгъэуае, Псэкъупсэ яеджа-плэхэм яублэллэ классхэм яеджэ-кълэ 619-мэ шлухъафтынхэр афед-гъэшылгъэх.

Корр.: Налбий, къэсэшлэ-жы джыри хъатэу тыз-мынэлэуасэу, республикэ Парламентым и депутатэу уштыгъэ, Хьаджэбыекъо Руслан зипэщэ комиси-ер зэхэщгъэным клэща-кълэу шъуфэхъуи, Адыгэ-къалэ ипсэуплэхэр зэкълэ къызэрэшуплэхыгъа-гъэр, шыкълэагъэхэм ядэ-гъэзыжыгъэн шъузэрэпы-лыгъэр. Джаш фэд, фе-деральнэ гъогушхоу М-4 «Дон»-м бэдзэр тэрэз лышылхыгъэн зэрэфаеми уигъэгумэклэщтыгъ. Адыгэкъалэ Урысыем и Темыр лэныкыокълэ кы-кылыгъу хылушхом клэхэ-рэмклэ Адыгеим ивизит-нэ карточк. Ау ахэр къызыхыгъэ, гъогубгъу-хэм алул цакълэхэм нэт-хъэ-патхъэ шыжыгъэ-хэр, тибзылфыгъэхъу зышхыгъэхэр тыгъэм кы-ригъэжыкылыгъэхэрэ зальэ-гъуклэ, «сыд цыф лэп-къа тыкызыхыгъагъэ-хэр?» амылон алъэклэ-рэп. Мыщ гъунэ горэ фэ-хъунэу щыта, тигъунэгъу Саратовскэм ибэдзэр фэдэ горэ мыщ шагъэ-псыщта?

Хь.Н.: Зыфалорэр тэрэз, ащ бэшлагъэу ыуж сызэритыри ошлэ, мыщ ыпэми сигухэлхэр къыос-логъагъ. Сиуагъэ зэблэхъужы-рэп. Тикълэ пэчлынатлэу феде-ральнэ гъогутлэу шызэблэклэ. Ахэм азыфагу чыгу дэхэклае гъогушлэхэм яеу дэлэ. Джаш бэ-дээр рязгъэшлыхъанэу инвестор-хэм сязэгъыгъах, ежхэри Юфшлэным фежъэнхъу къазырых. Тызгъэхъурэ зэкъоу гъогушлэхэр арых. Бэ мыщ бырсырэу къы-пыкыгъэр. Зэкълэми ягугъу къэ-шылгъуай. Ауми гъэнэфэгъэр Юфым икыгъо къызэрэфэдгъо-тыщтыр, шэпхэ псэуэми ади-штерэ бэдээр ащ зэрэщытшыл-щтыр ары.

Джыри гъэзетхэр къызытхы-кылыгъэхэм зэрафамыхъуэрэ, письмэзехъэхэм ялэжыапклэ зэрэ-цыкълэуае Юф зэрамышлэ-рэм укыкълэмыушлэзэ тшлэхэрэ-кълэуае. Мыщ ыпэми къыосло-гъагъ Юфым сызэригъэгумэклэ-рэр, сызэрэпылгыр. Почтэ свя-зым ипащэхъу республикэми Москваи ащылэхэм сафэтхыгъагъ, ау джэуап тэрэз къагъэжыкы-гъэп. Республикэмклэ типашхэ-ри Юфым цыгуагъэ сшлэгъэх. Бэрэ пэмытэу шыкълэагъэр дэгъэ-зыжыгъэхэ хъушт, гъэзетхэр къызытхыкылыгъэхэм игъом афа-хыщт.

Корр.: Гумэклэжыгъохэр, гу-пшысэхэр...

Хь.Н.: Тигумэклэжыгъохэм апэ сшлырэр Краснодар псыубыты-плэр ашлы зэхум къагъэкощыгъэ тхъамыкълэхэм псэуплэу шапхъэ-хэмклэ аратынэу атефэщтыгъэр непэ къызынэсыгъэм зэрарамы-тыгъэр, ащ цыфхэр къызэрэклэ-даохэрэр ары. Ятлонэрэмклэ, мы лэжыгъэным унэ цэзым унэгъо 600 хэт. Ар Юфыгъо хылыгъэу щыт. Ауми, ахэм язэшлэхын ыуж титышт, икыгъохэр къафэдгъо-тынхъуи тегугъэ. Фэтэрыбэу зэ-хэт унэхэр тфэзышлэщт инвес-торхэри къыкыокылы. Апэрэ унэу фэтэри 106-у ыкли ятлонэрэу фэ-тэр 40-у зэхэтхытхэм ягъэпсын фежъэнхэм ягугъаплэхэр шылэ.

Арышъ, гухэлхэр иных. Сы-зыфаер, слэкълэ къэсымыгъанэу сызыллыщтыр Адыгэкъалэ хэхъоныгъэшлэхэр егъэшылгъэн-хэр, шылэклэ-псэуклэ дэгъу дэ-лыныр ары. Лэпкы псэоу дэс-хэр зэкълэ-лахылым фэдэу зэдэ-псэухэу, зэдэлажыгъэхэу шыгъэ-ныр, къалэм мамырныгъэ, нэхъой дэлыныхэр, цыфхэр зэфагъадэ-хэу, зэфэгушлэхэу, ягуахы инэу, ягумэклэ макълэу шыгъэлэгъэнхэр тигухэлхэм ащыщы. Арышъ, егъэжэпэлэушхъу апэрэ илгъэсым тшыгъэхэм нэрылэгъу къашлы тигухэлхэр къызэрэдэхъушхэр.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Техникэр гьатхэм фэхьазыра?

Мы упчлэм иджуап эд-гьашлэ тшлорышлэу бэмышлэу Теуцожь районым мэку-мэ-щымклэ игьэорышлэпэ тычлэ-хьэгьагь. Ащ ипашэу Пшыда-тэко Сулейман зэришэнэу нэгүшлэу кьытпэгьокьыгь, гьэт-хэ губгьо Иошлэнхэу эшлуа-хьыштхэр зыфэдэхэм тащигьэ-гуази, техникэм игьэцкьлэ-жынкьлэ Иофхэм язытет кьыт-филотэнэу гьэорышлэпэм иин-женер шьхьалэу Гьонэжыкьо Мухьдинэ гушыгьэу тыфигьэ-хьугь.

Апэу Пшыдагьэко Сулейман бжыхьэсэ гектар 10898-рэ егу-гьухэзэ зэрэхалыгьагьэр кьы-тилуагь. Ащ шыщэу кочыр гек-тар 7169-рэ, хьэр — 2176-рэ, рапсыр — 1443-рэ, адрэхэр бы-лымлусхэм апэуагьэхьашт бжы-хьэсэ зэхаклэ. Бжыхьасэу ашлэ-гьэм шыщэу гектар 8395-рэ лахьзэхэлэ хьызмэтшлэпэхэм яй, фермерхэм апхьыгьэр гек-тар 2503-рэ.

— Тибжыхьасэхэр дахэу кьыхьэпгьэхэу, дэгьоу коша-гьэхэу, алырэгьу шьхуантлэу губгьом иубгьуагьэхэу, Ала-хьым нэлае атыремыгьаф зы-фалорэм фэдэхэу шытыхэзэ, тэри тафэсакьызэ, былым шьхьарыкьлэхэм ащытыхьу-мэхэзэ, дэгьоу кьатесакь, — кьытфелуатэ Пшыдагьэком. — Джы тызпылгыр ахэм игьом тызэрышлэушлэшт минеральнэ чыгьэшлэхэр гьэхьазырыгьэн-хэр ары. Зэклэмкьлэ тищыкла-гьэр аммиачнэ селитрэ тонн 2500-рэ. Ащ шыщэу кьызлэкла-гьэхьэгьагьэр ызыныкьом фэ-диз. Фирмэу «Синдика-Агром» тонн 500, кьутырэу Петровым дэт хьызмэтшлэпэхэу «Шан-сым» тонни 130-рэ кьашцэфи, гьушьяпэхэм ащагьэтлысы-гьах. Фермер хьызмэтшлэ-пэхэм ащыщхэм тонн 370-рэ агьэхьазырыгьах.

— Кьыхьэгьэ мээе мазэм чыюпсым зыкьызылуиымэ, — ягьухэлхэм ташегьэгьуазэ гьэорышлэпэм ипашэ, — бжыхьасэхэм ташлэушлэнэу ед-гьэжышт. Ащ ехьулэу непэ-не-ушэу зэклэми ящыкьлэгьэшт чыгьэшлэхэри кьызлэклагьэ-хьаштых. Ахэр хьасэхэм зэра-хатэкошт техникэу тилэри хьазыр. Чыгур цынэу хьасэ-хэм тахэхьан тымылгьэклэ-зыхьукьлэ, самолетхэмкьлэ бжы-хьасэхэм талэлэжышт.

Джащ фэд, гьэтхэ лэжы-гьэхэр зыщыдгьэбэгьоштхэ чыгу гектар 8500-рэ фэдири-жьогьахэу шылэ. Иошлэнхэм афежьэнхэм тимеханизаторхэ-ри, техникэу тилэри фэхьазы-рых.

— Титхьаматэ кьызырилуа-гьэу, — ащ юж техникэу ялэр гьэтхэ губгьо Иошлэнхэм зэ-рафытырагьэпсыхьагьэр кьыт-филотэнэу кьырегажы Гьонэ-жыкьо Мухьдинэ, — мы лэ-натлэр зызгьэцкьлэрэр дэхьлае хьугьэш, мы аужырэ ильэс зы-хьыблымы мыгьэ фэдэу ты-фэхьазырэу гьатхэм тыпэгьо-клэу кьыхьэпгьэп. Ар хэсэ-

гьэклэш, гьэреклорэм елгы-тыгьэмэ, мыгьэ тилофхэр дэгьу дэдх. Нахьыпэм условнэ трак-тор зыфалощтыгьэм телгы-тагьэмэ трактори 150-рэ тил.

Корр.: Нахьыпэм «Джон-Дирхэр», нэмыкьлэ техникакьлэ лэклэб кьэралхэм кьарашыгьэ-хэм афэдэхэу шьуилэштты-гьэхэп. Арыш, непэрэ лыта-клэм тетэу трактор пчягьэу шьуилэр, хьазырхэр зыфэди-зыр, ахэр зыфэдэхэр тэгьашлэ.

Гь. М.: Тракторхэр зэклэ зэ-рэхьурэр 103-рэ, К-700-у тфы, Т-150-у 20, «Джон-Дирхэр» хы, МТЗ трактор зэфэшхьафхэр 62-рэ. «ДТ-75»-м фэдэхэуи джыри зыхьыл тил. Трактор 50-р лахьзэхэлэ хьызмэтшлэ-пэхэм, 53-р фермерхэм яех. Трактори 103-у тилэм ипроцент 80-р гьэцкьлэжыгьахэхэу Ио-шлэнхэм афэхьазырых. Адырэ кьэнагьэхэри бэрэ пэмылгьэу зыпкь рагьэуцожьыштых.

Корр.: Гьэтхэ лэжыгьэхэр чыгу гектар 8500-мэ ащашлэ-нэу ары кьызырэшлуагьэр. Ары шьхьае, ащ шыщэу гектар миних фэдири хьызылхьашт-хэ лахьзэхэлэ хьызмэтшлэ-пэхэм трактор 50 нахь лэп. Мыдрэ фермерхэу гектар 2700-рэ нахь зымышлэштхэми ялэ тракторхэр ащ кьехьу. Фер-мерхэм ялофхэр зыгорэуштэу зэшлэклэных, ау ыпэрэхэм гьэт-хэ губгьо Иошлэнхэр игьом зэшлуахьышуна?

Гь. М.: Кьызыгурилуагь уиупчлэ. Мыщ дэжыым кьы-дэлытэгьэн фаер фермерхэм янахьыбэхэм МТЗ-80-у ялэхэр зэрэжыыхэр ары. Адрэ фирмэ-хэм, лахьзэхэлэ хьызмэтшлэ-пэхэм «Джон-Дирхэр», лэклэб кьэралхэм кьашащфьыгьэ трак-тор клэчлэшохэр ялэх. Ятлэ-нэрэмкьлэ, ахэм янахьыбэхэм Иошлэнхэр зыщыжыот лэхан-хэм сменитлоу Иоф арагьашлэ, тракторхэр хьаулыеу шагьэты-хэрэп. Арыба «Синдика-Агро-ми», «Киево-Журакми» ильэс

кьэс лэжыгьэ бэгьуагьэ кьыз-клахьыжырэр.

Корр.: Ар дэгьу. Джы апэу чыгур зэрагьэ-ушгьэбышт мэ-кьумэщ лэмэ-псы-мэхэу губгьом ращэштхэм язы-тет тыщыгьэ-гуази.

Гь. М.: Чы-гур зэрагьэушгьэ-быштхэр культи-ваторхэмрэ дискэ онтэгьухэмрэ.

Апэрэм фэдэхэу хьызмэтшлэ-пэхэм ялэ 33-м (тлур лэклэб кьэралхэм кьарашыгьэ) шы-щэу 29-р гьэцкьлэжыгьахэ. Диск онтэгьу 30-м шыщэуи 27-рэ хьазыр.

Джащ фэд, сеялкэ зэфэш-хьафхэу 47-рэ тил. Ахэм ащы-щэу 23-р натрыфымрэ тыгьэ-гьазэмрэ зэрахалыгьэхэрэм фэ-дэх. Зытлущ горэм анэмыклхэр непэ губгьом ипшэнхэм фызе-тегьэпсыхьагьэх. Ахэм лэклэб кьэралхэм кьарашыгьэ сеял-китлоу ахэтхэр хьалэмэтэу шыгьэх, Иошлэнхэр зэфэш-хьафхэр зэдагьэцкьлэхэзэ кье-клэклых.

Апэу губгьом ращэштхэм ащыщых минеральнэ чыгьэ-шлэхэр бжыхьасэхэм зэрахатэ-кьошт машинэхэри. Ащ фэ-дэхэр зэклэ хьызмэтшлэпэхэм ялэх. Ахэр зэрэхьухэрэр 16, зэ-клэри Иошлэнхэм афэхьазы-рых. Гьэцкьлэжыгьахэх тилгьа-шохэм, типхьэлэшэхэм, нэ-мыкьлэ лэмэ-псымэхэм янахьы-бэр. Арыш, гьатхэм тыфэхьа-зырэу тыпэгьокьышт, зичэзыу губгьо Иошлэнхэри игьом зэшлэотхынхэ тлэклэшт.

Ащ пыздагьэу анахь дэгьоу техникэр Иошлэнхэм афызэте-зыгьэпсыхьагьэхэми ащлэ кьы-релэ. Ахэр фирмэхэу «Синдика-Агро», «Киево-Журакми», ООО «Шанс» зыфилэхэрэр, фермер-

хэу Мэшлэклэко Махьмуд, Уджыхьу Ким, Шьхьэлэхэу Мэ-дин, Уджыхьу Айдэмыр, нэ-мыклэхэри арых. Шыклагьэ го-рэхэри шымылэхэу шытэп. Ау ауж кьинэхэрэми а шыклагьэхэр дагьэзыжыых, техникэм игьэцкь-лэжыкьлэ мэфэ заулэм зэра-ухьыштхэм фэбанэх.

Мэкумэщ техникэр ауштэу игьом, дэгьоу гьатхэм фэзыгьэ-хьазырыгьэхэ механизаторхэ-ми гуфэбэныгьэ хэлэу ягьугьу кьытфешлэ. «Синдика-Агро-мкьлэ» ахэр, Жаклэмыкьо Рэмэ-зан, Бэщыкьо Казбек, Кьэзэ-нэ Рэмэзан, «Киево-Жура-кимкьлэ» — механикэу Лыхьукьлэ Теуцожь, Уджыхьу Аслэбан, Тхьэркьохэу Николай. Ящыт-хьу плонь яфэшгуаш непэ фэдэ мафэм гьатхэу кьэблагьэ-рэм зэрифэшгуашэу пэгьо-кьыгьэным фэгумэклэхэзэ техни-кэр зыгьэцкьлэжыхэрэ ООО-у «Адыгейскэм» ыкьлэ ЗАО-у «Рив-Агром» ямеханизаторхэу Еутых Мурадини, Нэныжэ Славики, Гьукьлэл Нурбийи, Жэна Руслэни, Цыкьлэ Ада-ми, Шэшлэ Алыи, Жэна Мухь-дини.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Сурэтхэм арыгьэр: **Гьонэ-жыкьо Мухьдин, гьатхэм техникэр фэхьазыр.**

Тезыхьгьэр Аркадий Кур-нос.

**Зэнэкьокьухэмрэ
гукьэклэхэмрэ**

Яеплэыкьлэхэм

«Дунэе еплэыкьлэ» зышхьэ социальнэ рекламэм иятлорэрэ Урысые шьолгыр зэ-нэкьокьу шылэ мазэм и 31-м кьышегьэжыа-гьэу гьэтхэпэм и 31-м нэс Адыгейм щыклошт. Урысыем и Федераль-нэ Зэлулэ, Кьэралы-гьо Думэм ныбжыкьлэ Иофхэмкьлэ и Комитет, ныбжыкьлэхэм лэпы-лэгьу афэхьунхэмкьлэ шылэ программэхэм ягьэцкьлэн имеже-региональнэ обществен-нэ Фонд клэчакьло ащ фэхьугьэх. Иофхьабээр АР-м ныбжыкьлэ Иофхэмкьлэ и Комитет республикэм шы-зэхьышт.

АР-м ныбжыкьлэ Иоф-хэмкьлэ и Комитет ипашэу Кьэрэтэбэнэ Мыхьамодэ кьызырилуагьэмкьлэ, кьэра-лыгьо структурэ зэфэш-хьафхэм, кьэбар лыгьэ-амалхэм ялыклэхэр шьо-лыр оргкомитетым и Со-вет хьахьаштых. Еджакьлэхэр, студентхэр, Иоф зышлэрэ ныбжыкьлэхэр кьыхагьэлэ-жыштых.

Шьыпкьэныгьэм, шэн-зекьокьлэ дэгьухэм, патри-отизмэм, гукьлэгуныгьэм, цыфым ифитыныгьэхэр кьаухьумэнхэм социальнэ рекламэм филлунхэр, соци-альнэ творчествэм ныбжы-кьлэхэр хэчагьэхэ хьунхэр зэ-нэкьокьум ипшэрылэ шьхьа.

Урысыем иныбжыкьлэхэу ильэс 14-м кьышегьэжыа-гьэу ильэс 30-м нэс зы-ныбжыхэу, социальнэ мэ-хьанэ зилэ рекламэхэр кьэ-зыгьэхьазырыхэрэр зэнэ-кьокьум кьыхэлэжыэнхэ алэклэшт. Ахэр плакатэу, видеороликэу е аудиом тет-хагьэхэу гьэпсыгьэнхэ фае. Укьыщыхьыгьэ кьэралы-гьор шлу зэрэплэгьун фаер кьызылотыкьлэхэрэр, экстре-мизмэр зымысхэрэр, ты-кьэзыуцухэрэ дунайр, куль-турэр кьэухьумэгьэнхэр, нэмыкьлэ темэхэр кьэзылэты-рэ Иошлагьэхэр зэнэкьо-кьум кьыделгытэх.

Купкьлэ зилэ Иошлэгьэ анахь дэгьухэу республикэм кьышыхагьэщыхэрэм а 1-рэ, я 2-рэ, я 3-рэ чыплэхэр афагьэшшэштых. Видео кьэгьэлэгьон гьэшлэгьон-хэр республикэ телевиде-ниемкьлэ кьатыштых. Пла-кат анахь дэгьур баннерым рагьэклэшт. Аудиом тет-хагьэм цыфхэр шагьэго-зэштых. АР-м ныбжыкьлэ Иофхэмкьлэ и Комитет Ио-шлагьэхэр еугьох. Сайтхэу konkurs.mirmolodezhi.ru е ныбжыкьлэ кьэбар порталэу www.forma01.ru зыфилэхэ-рэм зэнэкьокьум фэгьэ-хьыгьэ кьэбар игьэклэты-гьэр арыт.

ДАУТЭ Анжел.

ТИГЪЭЗЕТ КЪЫХИУТЫГЪЭМ КЪЫРАЙУАЛИЭРЭР

АДЫГЭ гъзетыр къызыстхы-кыдрэр ыкIи сшлогъэшлэгъонэу сызеджэрэр мыгъэ ильэс 60 хъушт. ТапэкIи, сэ сызэрэп-лъырэмкIэ, ар гъзет гъэшлэгъонэу къырыкIуагъ. Мы аужы-рэ ильэсхэм сэ сизакъоп къэзыло-рэр гъзетыр нахь гъэшлэгъонэу агъэпсы зэрэхъутгъэр. Материалэу ащ къыхиутыхэрэм шлэныгъабэ къыуаты, анахъэу адыгэмэ ятари-хь, абзэ, якультурэ, яшгъафитыныгъэ зэрэфэбэнагъэхэм, рес-публикэм шыхъухэрэм, хьакIэу къытфаклохэрэм къытауалIэхэрэм, къызэрэтэплгъыхэрэм, Iо-фыгъо зэфэшхьафхэм гъэхъагъэу ащашыхэрэм, титхаклохэм атхырэ тхылъ гъэшлэгъонхэм нэлуасэ тафешы. КъэбарыкIэу дунаим шызеклохэрэми ташегъэгъуазэ.

Джыри бэмышIэу Iофыгъо дэгъу гъзетым къыщырахы-жъагъ: хэтрэ лакъуи къырыкIуа-гъэм къытегушылэнхэ фитэу гъэ-зетым амал аритыгъ. Ар гушIуа-гъоба?! Ухэтми ащ фэдэ амалыр бгъэфедэн плъэкIышт.

Мары блэкIыгъэ мафэхэм но-мер заулэхэм къарыхъагъ Хьа-гъундэкъо лакъом ехыллагъэу тарихным къыхэхыгъэ шысэхэм-кIэ, сурэтхэмкIэ ушъагъэхэу «Лакъохэм къарыкIуагъэм тытегушылэ» зыфилорэ рубрикэр зилэу Хьагъундэкъо Хьамедэ къытхыгъэхэр. Сшлогъэшлэгъо-нэу ахэм сяджагъ, сымышIэщты-гъаби сагъэшлагъэ ыкIи номерэу зэрытхэр згъэтIылыгъэх.

Хьагъундэкъо Нурбий хэта зымышIлэрэр, хэта зыдемылагъэр, хэта нэгущIоу зыпэмыгъокIы-гъэр, хэта инурэ ымыгъэфэба-гъэр, сэмэркъэу дахэ зыдимы-шыгъэр?! Ащ фэд Хьамеди. Адыгэхэм «Тхъэм зэритырэм зэкIэ шIуагъэу шыIэр хелъхъэ» зыфалорэм фэд: ащ ишылакIэ, илофшлакIэ дахэ, шлэныгъэ зэфэшхьафэу илэхэр мыухыжыкх. Уехъопсэнэу шыт. Ащ къыдэ-хъугъэхэм узяплыкIэ, пшIошгъ мэхъу цыфым ильэкI, иамал гъу-нэнчэхэу зэрэщытхэр, къыни, пэрыохъуи зэпчыныхэ зэрилъэ-кIыштыр къыбгурэлэ. Джащ фэ-дэу цыфыр зымы къыгъэуцун ыльэкIыштэп ыгу мыкIодэу му-радэу ышIыгъэм еклумэ. Ащ те-тэу Хьагъундэкъохэр дэгъоу сэшIэх сшIошIыштыгъ: синых-джэгъух, ащышхэр езгъэджа-гъэх, ау Хьамедэ къытхыгъэхэм сызэджэм, нахь апэблагъэ сы-хъугъ, гуфэбэныгъэу афысилэм

хэхъуагъ. Сыда плэм ахэм яхы-лагъэу адыгэхэм ятарихъ шыщэу шлэныгъакIэу къысIэкIэхъагъэр бэ. Ащ фэдэ цыф лъэшхэм, Iушхэм адырэ адыгэ лакъохэм шысэ атырахэу зэрэщытын фаер Хьамедэ сшIошгъ къыгъэхъугъ, итхыгъэхэмкIэ адыгэхэм ятарихъ хэхъоныгъакIэхэр фишIыгъэх. ИгъэкIотыгъэу Хьагъундэкъо лакъом къыхэкIыгъэ лIыбла-

Нахь игъэкIотыгъэу ахэм нэлуасэ зафэзышIы зышIоигъохэр ильэ-сэу икIыгъэм итыгъэгъэзэ мазэ ыкIэм ыкIи кыххэгъэ ильэсым-кIэ ищылэ мазэ икыххэгъэм къыдэкIыгъэ «Адыгэ макъэм» иномерихмэ къарыххэгъэ тхыгъэ-хэм яреджэх.

Сэ джыри къызфэгъэгъэхъы сшIоигъор Хьагъундэкъо Нур-бийрэ Хьамедэрэ ягъэхъагъэхэр

къыщегъэжъагъэу шIу щэхъу фалуагъэу зэхэсхыгъэп. Ильэс 30 нахь ымыныбжэу охътэ къыным тефэу район сымэдджэщым Iоф цызышIлэрэ коллективыр зепщэ-ныр псынклэгъэп, ау ежъ а къин-мэ зыкъаригъэгъэщтагъэп, ип-шъэрылхэр дэгъоу ыгъэцэкIа-гъэх, коллективыр ыгъэдэлъуагъ, зэкIэм дэгъоу Iоф ашIэнымкIэ ищыкIэгъэ амалхэр аригъэгъо-

къыщымыкIэу, игушысэ куоу, чыжыаплъэу къытхэтынэу.

Хьагъундэкъо Хьамеди узэ-хъопсэщтмэ ащыш. Гъогоу къы-кIугъэм къегъэлыагъо цыфым ышIэн ыльэкIыштым гъунэ зэ-римылэр. ЕтIани гъэшлэгъоныр сыд фэдэ Iоф пыхъагъэми, ар куоу, бгъу пстэумкIи къекIуалIэзэ зэрэзэ-ригъашIлэрэр, зэрэмыпшгъырэр, ышIлэрэр шIомакIэу ренэу нэпкъ горэм зэретIлэрэр ары. «Мамхыгъэ гурыгъ еджаплэр дэгъоу къыухыгъ, ащ Iуж ГИТИС-м чIэхъагъ. Ар къы-зеухымы ригъэжъугъэп. «Мосфиль-мэ» Iохъэ, ащ режиссерым иас-систентэу Iоф шешIэ, апшIлэрэ ре-жиссер курсхэр къеухых, зэла-шIлэрэ фильмэхэм ягъэупун хэлажэ. Арист цIэрылохэу Урысыем илэхэм нэлуасэ зафешы, ахэм ялэплэсэ-ныгъэ кIырэплты. Ахэм къахэкIы-жышI, ыныбжэ хэкIотагъэу юри-дическэ шлэныгъэ зэригъэгъотыным пэхэ, ащкIэ апшIлэрэ еджаплэр къе-ухышI, полковник охъуфэ а сэнэ-хъатым рэлажэ. Иунагъо исхэри зэкIэ юрист ешых.

Адыгабзэми урысыбзэми ягъэфхэр Хьамедэ къызIэкле-гъахэхэшI, бзитIумкIи тхыль-хэр етхых. Ахэм зэкIэми лыгъэ, шIагъэ, пытагъэ, шулгъэу ящыкIагъ. ЕтIани зигъэпсэфы зыхъукIэ, унагъом исхэр ымы-гъээзэщынхэу, ныбджэгъухэр ыгъэчэфынхэу, адыгэ пщынэм къыригъэIонэу зигъэсагъ. Ащ фэдэу ушытыныр ухэтми насы-пыт. Тьдэ къышчыгушылагъэми, хэшIыкI дэгъу къызтегушылэрэм фырилэу адыгабзэри урысыбзэри зэфэдэу зышищыкIагъэм егъэ-федэх. ЫмакIэ дахэу, шъабы, уигъатхэу уедэлъ. Ащ фэдэр уиллакъо, уилгъэпкъ шыщмэ уемыхъопсэн плъэкIына, урымы-гушхоньри цыфыгъэнч.

Бэрэ ыльэкIэу, псауныгъэ пытэ илэу, иакъыл щэрыоу, чыжэу плъэу, куоу гушшысэу, гъогум къырыкIо зыхъукIэ цыфхэр гушIозэ пгъокIыхэу, ныбджэгъу ыкIи Iахьыл халэлхэр къетэ-къокIыгъэхэу бэрэ къытхэтынэу Хьамедэ фэсIо. Хьамед, ады-гэхэри, Хьагъундэкъохэри, Мы-екъуапи бгъэдахэхэу, бгъэшIа-гъэм фэдиз амалэу уилэм къы-щымыкIэу укытхэтынэу сып-фэлыао. Ары къызэрэпфышты-хэр гъзетеджэхэу къэптхыгъэ-хэм аджагъэхэри.

БЛЭГЪОЖЪ Зулкъарин.
Адыгэ къэралыгъо универ-ситетым ипрофессор.

Зигъо шъыпкъэ рубрик

нэхэм, Iушхэм гъэхъагъэу ялэхэр документ гъэнэфагъэхэм къап-къырыкIызэ, сурэт зэфэшхьаф-хэмкIэ къыгъэшъыпкъэжыкIэ, къыгъэкIэрэкIэжыкIэ, еджэгъо-шIоу, зэгъэфагъэу, жэбзэ дахэм илхэу къырилотыкIыгъ. Ар ил-шыгъэ, инэжгъурыгъэ къахыгъ, шлэныгъэ зэфэшхьафхэмкIэ зэрэбаир къытхыгъэхэм къари-гъэлэгъуагъ.

СымышIэщтыгъэу згъэшIа-гъоу апэу зигугъу къэсшIы сшIоигъор Хьагъундэкъо Елмэс-хъан (аужым ИренкIэ еджэ-щтыгъэх) ары. Ащ ягъэу Хьагъун-дэкъо Едыдж 1918-рэ ильэсым чылэм дэсыгъ, ау Урысыем кыххыгъэу бырсырхэр ыгукIэ ымыштэхэу иунагъо игъусэу Баку зигъээзжыгъагъ. Бэрэ пэ-мыгъэу Стамбул зыригъэхыгъагъ. Ащи бэрэ дэмысэу 1920-рэ ильэ-сым Францием кIожыгъагъэ. Ильэс 17 ыныбжэу Елмэсхъан институтым Петербург щычIахы, врач сэнэхъатыр илэу апшIлэрэ еджаплэр къыухыгъ. Граждан-заом лIыхужыныгъэ шысезы-хэхгъэ Николай Баженовым дэкIо. Ар сымаджэ зэхъум, Ки-таим илI ещэ елээнхэу, ау ащ зи-къыкIырэп. Францием егъээ-жышI, помещик бай горэм дэкIожы. Дунэе зоошхор къы-зежэу, генералэу де Голль иди-визие ихирург шъхъалэу заор аухыфэ дзэ къулыкъур щехы, нэбгырэ мин пчъагъэ шегъэ-хужы. Францием адыгэ бзыль-фыгъэу Елмэсхъан цIэрыло щэхъу. Ащ хэтрэ адыги рыгуш-хон ыльэкIышт.

Арышгъ, Хьагъундэкъохэм ащыщыбэхэм адыгэмэ ятарихъ къагъэбаигъ. Ащ фэдэу зышIэ къепIощтхэм ащышых Хьагъун-дэкъо ЦыкIун, Ахъмэди, Гъоти, Аюби, Къасими, Къэлэкъути.

арых. Ахэм гъзетым къарилла-гъэр атефэу щытхъу макIэп. Ау сэри къыхэхэгъахэ сшIоигъу. НурбийкIэ къызгъэжээнэу сыгу къысIо. Сыда плэм ар зыс-шIлэрэр макIэ шIагъэп. 1959-рэ ильэсым врач шъхъалэу Теуцожь районым къызагъаком шегъэ-жъагъ. КIэлэ тегъэпсыхъагъэу, пщы шъау зыфалорэм фэдагъ, нурэу къыпыкIырэм удэгущылэ пшIоигъо зэпытэу уишIыштыгъ, урысыбзэр дэгъу дэдэу ешIэми, адыгабзэкIэ къыбдэгущылэным ыгъатхэщтыгъ, къыбдэгущылэ зыхъукIэ дыремыплъэкIэу зан-кIэу къыоплыштыгъ, лыгъэны-гъэ къыпфишIэу узэрелъIугъэр къыпфишIэ шIоигъоу, ынэгъу зэлухыгъэу, шыпкъэ къызэрэ-уилорэр къыбнигъэсэу къыбдэ-гушылэщтыгъ. ЕтIани лъэшэу сыгу зыкIырыхыгъагъэр «Петя», «Коля», «Миша» зылохэрэм афе-мыдэу, адыгэцIэ дахэу илэр къыгъэнэжыгъэу, ятэ ыцIи цымыукIытыхэу «Нурбий Цу-кович» алоу зэрэригъэсагъэхэр ары, ащ лъэшэу сигъэразэу ыкIи сидуапэу щытыгъ. Нурбий арыбыцIэмэ къахэкIыгъэмэ ащышми, адыгацIэкIэ джыдэдэм алъыгъэрэм ахэуцуагъ, IэхытIоу ар зэхэт: Нур — къэгъэнэфы-р нэбзый + бый — тырку гушылэу «бай» зыфилэу былы-мышхо зилэхэу, е щэфэкIошхоу, е пэщэныгъэ зезыхъэрэр ары кызырэхыкIыштыгъэр. Джыри а цIэр адыгэхэм якIасэу якIагъэхэм афаусы. Адыгэу а цIэр зыхы-рэр, тэ къызэрэтIыгъагъэмкIэ, нэбгырэ 763-рэ Адыгеим щып-сэхуэрэм ащыщэу мэхъух, нэмыкIэу къэпIон хъумэ, а цIэр пчъагъэу зыхыхэрэм ябагъэкIэ яплIэнэрэ чIыплэр республикэм щаубыты. Ежъ Нурбий укыте-гушылэн хъумэ, сэ зысшIлэрэм

тыгъэх, зымы ыгу хигъэкIыгъэп, ежымы Iоф зыдидишIэжыгъ. Исэ-нэхъатэгъумэ арилорэр агъэцэ-кIэнэу, Iэдэб ахэлэу япшъэрыл-хэр зэшIуахынэу ыгъэсагъэх. Ащ дыкIыгъоу общественнэ Iоф-шIэнхэр дигъэцэкIэнхэу зыри-гъэсагъ, район зIукулэу зэхашэ-хэрэм псэлэу гъэшIлэгъонхэр къашишIыгъэу ригъэжъагъ.

НыбжыкIэм дэгъоу Iоф ышIэ зыхъукIэ, бэрэ зычIыплэ рагъэ-сырэп, Мыекъуагъ Нурбий къа-щэжы. Ары медицинэм хэшIы-кIышхо зэрэфырилэр, цыфхэм ялээн IофхэмкIэ шлэныгъэшхо къызшигъэлэгъуагъэр. Ахэр зэкIэ ыгъэфедатгъэх Адыгэ хэкум исымэдджэ врач шъхъалэ зы-фашIым. Ащ Iофышхо щышIагъ, коллектив пытэ щызэхышIагъ, врачыбэ аригъэгъэхъазырыгъ, от-деление пчъагъэ кIэу къызэлъу-хыгъ, ахэм пIэкIорхэу арытыш-хэм бэу ахигъэхъуагъ. Ильэс пчъагъэм къыкIоцI а сымэдджэ-щым Iоф цызышIлэхэрэм зэкIэ-ми ящысэтехыплэу щытыгъ. Джы кызынэсыгъэми Iофыр ары зы-тетыр. Зыгорэ псауныгъэм ехы-лагъэу афэмыгъэхъу зыхъукIэ, апэу зэуалIэхэрэр Нурбий.

Непэ ар врач шъхъалэу цымы-тыжыкыми, зэралгытэрэм зи къы-щыкIагъэп, Iофэу зэшIуихырэм-кIэ цыфхэр егъэразэх, зышъхъа-сыжырэп. Тефэ шыпкъэу гъэ-хъагъэу илэхэм осэшхо къафа-шыгъ, ильэс 50-м ехъоу зышъ-хъамысыжъэу Iоф зэришIагъэр хагъэунэгъыкIэу Лениным ыкIи ЛэжэкIо Быракъ Плъыжым яор-денхэр къыратыгъэх, «РСФСР-м изаслуженнэ врач», «Адыгэ Рес-публикэм инароднэ врач» зы-филорэ щытхъуцIэхэр, «Адыгеим и Щыгъуэхэ» зыфилорэ медальр къыфагъэшшоагъэх. Тыфай ащ къыгъэшIагъэм фэдиз ыкIуачIэ

Шэуджэн районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ коммиссие иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзынэу 2011-рэ ильэсым гъэтхапэм и 13-м шылэщтым пае хэдзынхэмкIэ участкэ коммиссиехэм ахагъэхъаштхэмкIэ предложениехэр зэарахыылэн фэе шыкIэмрэ палъэмрэ афэгъэхьыгъэу Шэуджэн районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ коммиссие къытыгъэм ехыллагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзын пае Шэ-уджэн районым хэдзынхэмкIэ иучасткэ коммиссиехэр зэрэзэхашэрэм епхыгъэу, Урысые Федерацием и Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием иггражданхэр хэдзынхэм-рэ референдумымр ахэлэжээнхэмкIэ фитыныгъэу ялэхэм ягарантие шъхъалэхэм афе-гъэхьыгъ» зыфилорэм ия 27-рэ статья диштэу Шэуджэн районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ коммиссие **унашъо ешIы:**

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзын пае хэдзынхэмкIэ участкэ коммиссиехэм ахагъэхъаштхэмкIэ предложениехэр зэарахыылэн фэе шыкIэмрэ палъэмрэ афэгъэхьыгъэу Шэуджэн районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ коммиссие къытыгъэм дегъэштэгъэнэу (текстыр мыщ голъ).

2. Мы унашъор гъзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», район гъэзе-тэу «Зарям» къащыхэутыгъэнэу.

3. Мы унашъор зрагъэцакIэрэм Шэуджэн районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ ко-миссие исекретарэу М. А. Къуанэм гъунэ лыфынэу.

Шэуджэн районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ коммиссие итхъаматэу М. С. ВОРЭКЪУ

Шэуджэн районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ коммиссие исекретарэу М. А. КЪУАНЭ

къ. Хьакурынэхъабл,
щылэ мазэм и 24-рэ, 2011-рэ ильэс
N 14

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзын пае хэдзыплэ участкэхэу N 246-м къыщегъэжъагъэу N 262-м нэс къызхиубытэхэрэм хэдзынхэмкIэ яучасткэ коммиссиехэм ахэтыштыгъэу решающэ голосым ифитыныгъэ зилэщтхэм афэгъэхьыгъэ предложениехэр штэгъэнхэм ехыллагъ

Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием иггражданхэр хэдзынхэмрэ референдумымр ахэлэжээнхэмкIэ фитыныгъэу ялэхэм ягарантие шъхъалэхэм яхыллагъ» зыфилорэм ия 27-рэ статья ия 4-рэ пункт Iэубытыплэ къызыфишIызэ, Шэуджэн районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ коммиссие макъэ къегъэлъ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат-хэм яхэдзын пае хэдзыплэ участкэхэу N 246-м къыщегъэжъагъэу N 262-м нэс къызхиубытэхэрэм хэдзынхэмкIэ яучасткэ коммиссиехэм ахэтыштыгъэу решающэ голосым ифитыныгъэ зилэщтхэм афэгъэхьыгъэ предложениехэр зэриштэхэрэмкIэ.

МэфишIым къыкIоцI — 2011-рэ ильэсым мэзаем и 1-м шегъэжъагъэу мэзаем и 10-м нэс, сыхъатыр 8.00-м къышчыублагъэу сыхъатыр 16.00-м нэс, мафэ къэс мыщ фэдэ чIыплэм документхэр щаIахыштыгъ: АР, къ. Хьа-курынэхъабл, Шэуджэнным иурам, 9, я 13-рэ кабинет, телефоньр: 9-22-47.

Шэуджэн районым хэдзынхэмкIэ ичIыплэ коммиссие

Хэгъэгъу ззошхор кызыежъагъэр ильэс 70-рэ зэрэхъурэм ипэгъокI

Хьатыгъужъыкъяуае щылаагъэх

Щылэ мазэм и 26-м Хьатыгъужъыкъяе гурыт еджапIэу N 6-м хъугъэ-шагъэхэм япхыгъэу IофыгъуитIу шагъэцэкIагъ. Апэрэр мемориал пхъэмбгъуитIоу кыщызыахыгъэр, ятIонэрэ Iофыгъор «Лыхъужъныгъэм иурук» зыфиIорэ зэхыхъэу ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет щылэ купым графикым тефъу зэхищагъэр ары.

АдыгэхэмкIэ апэрагъэх

Гурыт еджапIэм ичIэхъэгъу дэжъ тырагъэуцогъэ мемориал пхъэмбгъуитIу дэпкъым еIулыгъ. Ахэм ахэолъагъо икIыгъэ ильэсым кызызIуахыгъэгъэ пхъэмбгъоу зэуипIыгъэ ахэлэжъэгъэ летчикъу Нэгъой Мыхъамэт зэрытыр. Ар къяуджэу Къэбыхъаблэ кыщыхъугъ. КъокIыпIэ Чыжъэм щылэ хыкъямэу Хьасанэ дэжъ щылэгъэ зэо бырсырэу японыдзэхэм тыхэгъэгъу кырашылIэгъагъэм, финскэ заом, МНР-м ипсыхъоу Халхин-Гол дэжъ шыкIогъэ зэо бырсырым (конфликтым) ыкIи Хэгъэгъу ззошхом ахэлэжъагъ. Ащ исэмэгукIэ кыгъот пхъэмбгъум Цуамыкыо Чэлэмэт исурэт иолъагъ, ащ мырзуштэу тетхагъ: «Мы еджапIэм чIэсыгъ Цуамыкыо Чэлэмэт Наныу ыкIор — Къэбыхъаблэ кыщыхъугъ, адыгэхэмкIэ апэрэ дзэ летчик. 1937-рэ ильэсым старшэ лейтенантыр авиакатастрофэм хэкIодагъ».

ДжабгъумкIэ щыт мемориал пхъэмбгъур Лъэустэнджэл Илас фэгъэхыгъ, мырзуштэу ащ тетхагъ: «Хьатыгъужъыкъяе гурыт еджапIэм кIэлэгъаджэу Iутыгъ Лъэустэнджэл Илас Бэчмызэ ыкIор — чылэу Къэбыхъаблэ кыщыхъугъ, Хэгъэгъу ззошхом чанэу хэлэжъагъ, адыгэхэмкIэ апэрэ хыдзэ офицер. Боевой ыкIи трудовой наградэхэр иIэх».

Ч. Цуамыкыомрэ И. Лъэустэнджэлымрэ афэгъэхыгъэ зэхыхъэу еджакIохэр зыхэлэжъагъэр апэу кызызIуахыгъ Шэуджэн район администрацием ипашэу Хьуажь Налбый ыкIи гушылэр ритыгъ ветеранхэм я Шэуджэн район совет итхьаматэу Ацумыжь Кушыку. Ащ къэкIоллагъэхэр цигъэгъозагъэх райсоветым ышIыгъэ унашъоу лыхъужьитIумэ афэгъэхыгъэ пхъэмбгъухэр кызызIуахыгъэм ифитыныгъэ кызыIотыкIырэм.

Зэхыхъэм кыщыгушылэгъэх ыкIи лыхъужьхэм якъэбархэр кыраIотыкIыгъэх контр-адмиралэу Тхьагъэпсэу Мэджыдэ, Адыгэ къяралыгъо университетым ипрофессорэу, филологие

шIэныгъэхэмкIэ докторэу ХьакIэмыз Мирэ, апэрэ адыгэ летчикым иIахылыгъу Цуамыкыо Долэтбый, мы тхыгъэм иавтор ыкIи кIэлэеджакIохэм ащыщхэр.

Цуамыкыо Чэлэмэт я 30-рэ ильэсхэм Мыекъяуапэ дэтыгъэ индустриальнэ техникумыр кызыеух нэуж Краснодар летнэ еджапIэм шеджагъ, ежъ ыгукIэ зыфэгъэ сэнэхьатыр зэригъэгъотыгъ. Ау ащ кыщыуцугъэп, къялэу Оренбург дэтыгъэ авиаучилищэу дзэ летчикхэр зышагъасэхэрэм еджэныр щылгъэкIотагъ, лейтенант ныбжыкIэм диплом плъыжкIэ училищыр кыухыгъ. Белорусскэ дзэ округым иавиационнэ частэу кыохъэпIэ гъунапкъэм дэжъ Iутыгъэм къяулыкъяу шыхынэу агъэкIуагъ. 1937-рэ ильэсым нэс чыжъэу быбырэ бомбардировщик инэу моторипIэ зэрытым исыгъ, нэбгырий хъурэ экипажым икомандирыгъ. Ау гъатхэм Испанием быбышт самолет-бомбардировщик ятIонэрэ купым ахатхагъэу, тренировочнэу быбырэ самолет заулэмэ ахэтэу, япшъэрылгъхэри агъэцкIагъэу къябыбыжъхэзэ, Чэлэмэт зэрысыгъэ самолетым машIо кыштагъ. Нэбгыри 8 хъурэ экипажым щыщэу 4-р хэкIодагъ ежъыри зэрахэтэу.

Лъэустэнджэл Илас Хэгъэгъу ззошхом ыпэкIэ Хьатыгъужъыкъяе гурыт еджапIэм (а лъэхьаным ШКМ-кIэ еджэщтыгъэх) тарихымкIэ ныбжыкIэхэр щыригъаджэщтыгъэх. Заор кызызрегъагъэм лъыпытэу кIэлэгъаджэр дашыгъ. Апэу хыдзэлI лъэсыдзэм хэхьагъэмэ ащыщыгъ. ИлъэсипIыгъым кыкIоцI зэо хылыгъэхэр зыдэщылэгъэ чIыпIэхэм арыфагъ. Заом илъэхъан анахь чIыпIэ кынэу шылагъэмэ ащыщэу Чыгу залэм щызыуагъэхэм ахэтыгъ. Я 18-рэ армиеу генералэу К. Н. Леселидзе зипэщагъэм ыкIи полковникэу Л. И. Брежневыр зиполитотдел пэщагъэм Илас хэтыгъ. Тарихым зэрэхигъэунэфыкIырэмкIэ, 1943-рэ ильэсым мэзаем къялэу Ново-

российскэ идэхъэгъухэм адэжъ советскэ хы десант щырагъэ-тIысыкIыгъ. Мэзиблым ехъоу лъэсыдзэхэмрэ хыдзэлIэхэмрэ фашистыдзэхэм ащ шапэуцужыгъэх. Тидзэхэр зылулыгъэ хылушъоу ЦIэмэз бухтэм Iут Станичкэ дэжъ пыир чэщи мафи къящыхэо зэпытыгъэмэ, ащ пае къящтагъэхэп. Тидзэхэм мы чIыпIэм наступление инэу шашыгъэм ишIуагъэкIэ Новороссийскэ шъхъафит ашIыжыгъ. Мыщ Илас хэтыгъ. Разведротэм къяулыкъяу шыхыгъ, «бзэгъу» къяхынымкIэ IэпIэсэныгъэ ин хэлъыгъ. НахьыбэмкIэ псаоу кыгуыбтыщтыгъэхэр пым иофицерхэр арыгъэх. Командованиер гузажъоу «бзэгъу» фаехэ зыхыкIэ агъэкIошт разведчик купым хэтыщтэу лейтенантэу Лъэустэнджэлымрэ ары апэу зыцIэ кыраIотыгъэр.

Илас къялэхэу Севастополь, Симферополь шъхъафит зышIыжыгъэ дзэхэм ахэтыгъ. Къяулыкъяу кызыхэкIыжыгъым я II-рэ ранг зилэ капитаныцIэ илагъ. Зэошхом кыщыхыгъэ наградэхэм ащыщых Хэгъэгъу заом иорденэу апэрэ степень зилэр, Жыгъо Плъыжыгъым иорденитIу, IофышIэзэ кыратыгъагъэх ЛэжъэкIо Быракъ Плъыжыгъым иорден,

«Знак Почета» зыцIэ орденыр, медалэу «За трудовую доблесть» зыфиIорэр, нэмыкI юбилей медалъхэр. Джащ фэдэу ВДНХ-м идыхъэ ыкIи итыжыгъым медалъхэр илагъэх.

Зэо ужым Илас Къырым псэупIэкIэ кыыхыгъагъ. Бахчысэрай межколхоз цементышI завод

щар игъэшIи, ащ директорэу Iутыгъ. ЕтIанэ «Межколхозстрой» и Къырым хэку объединение итхьаматэу ильэсыбэрэ IофышIагъ. 1987-рэ ильэсым идунай ыхъожыгъ, къялэу Симферополь шагъэтиIылыгъ. Ащ дэт краеведческэ музеем Лъэустэнджэлым фэгъэхыгъэ стенд чIэт.

ЕджакIохэм залауагъэкIагъ

Шэны зэрафэхъэгъэу, ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет шагъэуцугъэ графикым теIгъэсыкIыгъэу Хэгъэгъу ззошхор кызыежъагъэр ильэс 70-рэ зэрэхъурэм ипэгъокIэу лыхъужьныгъэм иурукхэр рагъэжъагъэхэу республикэм игурыт еджапIэхэм мы ильэсым щызэхэщэх. Ащ фэдэ урокхэм цIэу афашыгъ. «Джары зэрэщытыгъэр». Апэрэ урокыр Адыгэ республикэ гимназием, ятIонэрэр Гаверовскэ гурыт еджапIэм ащызэхэщэагъ. Джы ящэнэрэ урокыр Хьатыгъужъыкъяе гурыт еджапIэу N 6-м шылагъ.

Лыхъужьныгъэм иурук хэлэжъэгъэ лекторхэм ятемэхэр зэмылIэужыгъох. Лектор купым ипашэу, ветеранхэм яреспубликэ совет итхьаматэу Г. В. Барташук ары урокыр зезыщагъэр. НахьыпэрапшIэу еджакIохэу актовэ залым чIэсхэм къафэгъушIуагъ ыкIи лыхъужьныгъэм иурукхэм мэхъанэу яIэр къафиIотагъ, ар Хэгъэгъу ззошхор кызыежъагъэр ильэс 70-рэ мы ильэсым зэрэхъурэм зэрэпхыгъэри ныбжыкIэхэм агуригъэуагъ Шэуджэн район администрацием ипашэу Хьуажь Налбый.

«Джары зэрэщытыгъэр» зыцIэ урокэу шъхъадж зыфэгъэ-зэгъэ тематикэ зэфэшъафхэм атэтэу зэхашагъэр еджэкIо цыкIухэм инэу агу рыхыгъ. Лектор купым хэт контр-адмиралэу Тхьагъэпсэу Мэджыдэ нэмыщхэм яжъалымагъэ зыфэдагъэу ежъ Мыекъяуапэ кIэлэцIыкIуэ 1942-рэ ильэсым шильэ-

гъугъэхэу кыIотэжыгъэгъэхэр ашIогъэшIэгъоныгъэх. «1936 — 1939-рэ ильэсхэм Совет хабзэм дипломатическэ Iофыгъоу щызэрахьагъэр» зыфиIорэ темэр еджакIохэм къафиIотагъ Адыгэ педколледжэу Советскэ Союзым и Лыхъужьэу Андырхъоу Хъусенэ ыцIэкIэ щытым ипашэу Ацумыжь Казбек. Заор апэу кызызрегъагъэм ехылыгъэ темэр кыIотагъ AP-м иветеран совет итхьаматэ игуадзэу ЦыкIушэ Аслъан, Адыгеир нэмыщфашист техакIохэм кызызралэ-клахыжыгъэр фIазэу кыриIотыкIыгъ ветеранхэм яреспубликэ комитет итхьаматэу Леонид Рудяк, «Адыгейм иЛыхъужьхэм яхылылагъ» зыфиIорэ темэм епхыгъэ къябарыр къафиIотагъ мы тхыгъэм иавтор.

Лекторхэм къаIуатэхэрэм ялгытыгъэу офицерхэм я Унэ щызэхэщэгъэ ветеран хорым заом илъэхъан къалоштыгъэ орэдхэу «Священная война», «Катюша», «Три танкиста» зыфиIохэрэр ыкIи нэмыкIхэр кызыIохэкIэ лъэшэу Iэгу теох еджакIохэр. Ащи зэу къяушыхъаты лыхъужьныгъэм иурук уасэу иIэр зыфэдэр. Хорым Хэгъэгъу заом иветераных хэтхэр.

КыкIэлъыкIорэ лыхъужь урокыр къутырэу Северо-Восточные Сады дэт гурыт еджапIэр ары зыдэщылIэщтыр.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат.
AP-м иветеран совет ипресс-секретарь.

Сурэтхэр зэхыхъэм кыщытырагъэх.

Льэпкь гупшысэр кюсэштэп

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» и Совет зичэзыу зэхэсыгъоу илагэм кышчалэтыгъэ юфыгъохэр шылэныгъэм кыпкырэклых. Илээс благъэхэм программэу Адыгэ Хасэм илэштыв, лэшлэгъу зэфэшхыафхэм адыгэмэ ячлыгу кызыухыумагъэхэм саугъэт афагъэуцунэу Мыекъуапэ зэрэщыфежыагъэхэм, адыгабзэм изэгъэшлэнрэ игъэфедэнрэ, ныбжыкълэхэр лэхъаным диштэу плугъэнхэм, нэмыкълэхэм атегушылагъэх, унэшъо хэхыгъэхэр аштагъэх.

Адыгэ Хасэм ия XV-рэ зэфэс ыуж Советым игъэкютыгъэ зэхэсыгъор апэрэу зехицагъ. Программэу зехагъэуцагъэм Адыгэ Хасэм итхьаматэ игуадзэу Бэгъушгъэ Адамрэ Дунэе Адыгэ Хасэм игъэцкълэкю куп хэтэу Едыдж Мэмэтрэ кытегушылагъэх. Хасэм еж-ежырэу ахышэ кызыэригъэхэшт шлыкэм, плуныгъэм, фэшхыафхэм яхыылэгъэ зэфэхысыжхэр зэхэхэм щашыгъэх. Адыгэ культурэмрэ искусствэмрэ клэлэцкылхэмрэ ныбжыкълэхэмрэ на-

хышлэу афагъэсэнхэм пае льэпкь еджэпэ шхыаф Мыекъуапэ кышчызэлухыгъэныр игъоу альытагъ. Ащ фэдэ еджаплэхэр Ингушетием, кызэкъхэм илээс заулэ хыгъэу ялэх.

Адыгэ чыгур кызыухыумагъэмэ афэгъэхыгъэ саугъэтым игъэпсын зэрэагъэжыагъэр Адыгэ Хасэм итхьаматэу Хэпэе Арамбий кы-луагъ. Пэсэрэ лэхъаным льэпкым лыхы-жэу кыхэкълэгъэхэм, цыф цларыохэм ясу-

рэтхэу саугъэтым тырашыхыаштхэм зэп зэра-тегушылагъэхэр, ау нэбгырэ 12 кыхыхыныр лэшлэх кыафэхыгъэп. Тыгъужыкыо Кызбэч, Рэдэд, Занэкъо Сэфэрбий, нэмыкълэхэм ацлэ кыралуагъ.

Отделхэр Адыгэ Хасэм илэнхэр юф кызы-рыкюу шытэп. Хэсашхэр кыуаджэмэ ашызэ-хашэрэ хасэмэ нахышлэу адэлэжъэным фэгъэзэгъэшт Нэгъуцу Аслъан. Экономикэм Бэгъушгъэ Адамэ пылышт, бэмрэ хабзэмрэ яот-дел Бырсыр Батырбий ипэщэшт, ныбжыкълэ юфыгъомэ Лыунэе Руслъан апылышт, тилэпкыгъэхуэу лэкълэ хэгъэгумэ ашыпсэурэмэ зэпхыныгъэу адытилэр гъэпытэгъэным Едыдж Мэмэт дэлэжъэшт. Нахыжымэ афэгъэхыгъэ юфыгъомэ Хъунэго Чэтибэ апылышт. Адыгэ Хасэм инэмыкълэ юфыгъохэр зыгъэзеклоштхэр зэлукълэм шыхадзыгъэх.

Адыгабзэм изэгъэшлэнрэ игъэфедэнрэ, льэпкь гупшысэр мыкълосным, республикэм икьэралыгъо гъэпсыкълэ гъэпытэгъэным, аштэрэ унашгохэр агъэцкълэнхэм афэгъэхыгъэу зэхэхэм кышыгушылагъэх Лышэ Ахьмэд, Тыкэ Заур, Къуекъо Аслъанбий, Клэрмыт Мухьдин, Къэбэртэе Адам, Ехьуллэ Юрэ, Кушъу Ибрахым, Бырсыр Батырбий, Мыгу Рэщыдэ, нэмыкълэхэри.

Адыгэ Республикэм икьэралыгъо быракъ и Мафэ мэлэпфэгъу мазэм и 25-м илээс кысэ хагъэунэфыкълэ. Адыгэу дунаим тетмэ а мафэр ямэфкълэу шыт. Ар кыдалыгътээ, Адыгэ Хасэм шытегушылагъэх мэфкълэм зэрэхэлэжъэштхэм, нэмыкълэ юфыгъохэм.

Сурэтыр зэхэхэм кышчытырахыгъ.

Музеимрэ тарихь кыгъэальэгъонхэмрэ

Гьукълэхэм, тыжынышлэхэм ялэшлагъэхэр

Адыгэ гьукълэхэм, тыжынышлэхэм ялэпэлэсэн-гъэрэ сэнаушыгъэу ахэлъыгъэмрэ афэгъэхыгъэ кыгъэальэгъонхэр республикэ Льэпкь музеим кышчызэлухыгъэх. Льэпкь шлэжъ тилэнымкълэ, ныбжыкълэхэр дгъэгъозэнхэмкълэ ащ фэдэ зэлукълэхэр льэшэу тищыклагъэх.

Кыгъэальэгъоныр кызы-луахыным ыпэкълэ зэхэхэм кышчыгушылагъэх АР-м и Льэпкь музей идиректорэу Джыгунэ Фатимэ, археолог цларылуэ Лэупэклэ Нурбий, музеим шлэныгъэхэмкълэ ило-фышлэу Пшыпый Фатимэ. Кыгъэальэгъоным ишлуагъэ-кълэ льэпкым итарихь чы-жэу ухэхъан зэрэплэкълэ-штыр Джыгунэ Фатими, нэ-мыкълэхэм хагъэунэфыкълэ.

Зэхэхэм хэлэжыагъэхэр Пшыпый Фатимэ льэпкым итарихь куоу хищэхэ шло-гъоу ижырэ кыбар гъэшлэ-гъонхэр кыафилогъэх. Гьу-чым хашыкълыштыгъэ пкы-гъохэр жы хыгъэхэм, уяп-лы зыхыукълэ узылэпашэ. Мыекъопэ культурэм шыщ кыгъэальэгъонхэр, Теуцожь ыкълэ Мыекъопэ районхэм кыацагъотыгъэ пкыгъохэр кыбгъэгъушылэхэ пшлоигъоу уяплы, нарт эпосым уфэгъу-шысэ.

— Гэлынхэр дышъэм, мыжъуашхэм ахэшлыкълэ-гъэх, — кылуатэ археолог цларылохэу Лэупэклэ Нур-бийрэ Тэу Аслъанрэ. — Жыгырыухэу апышлагъэхэр дахэх, льэпкым итарихь

нахышлэу уагъашлэ. Щэ-бзащэхэр, щэбзэтларкыо-хэр, тхьакълумалэхэр, бзыль-фыгъэ лэпшысэхэр гъэшлэ-гъоным.

Гьукълэмэ лашэу ашышты-гъэм, унагъом ишыкълэгъэ пкыгъохэр зэрагъэхызыры-штыгъэхэм Пшыпый Фати-мэ кыагеушылэзэ, зэгъэшлэ-гъэшлэгъонхэр ышлыгъэх. Гьучлыр зыцагъэтклурэ, зы-цагъэжъэрэ заводхэр адыгэ-мэ ямылагъэхэм, кълыш дэ-гъухэр агъэпсыгагъэх. Та-рихьым зэрэхэхыагъэмкълэ, гьучлыр апэу зыгъэфедэшт-гъэ льэпкхэм адыгэхэр ашышых, ялэпэлэсэнгъэклэ дунаим шашлагъэх. лашэхэр, дэклэолл шьуашэхэр, унагъом ишыкълэгъэ лэмэ-псымэхэр гьукълэхэм зэрэшлыштыгъэхэр зызыгъэальэгъу зышлоигъохэр зэхэщаклохэм Льэпкь музе-им рагъэблагъэх. Тирэ ыпэ-кълэ я XV — III-рэ лэшлэгъу-хэм кыащыублагъэу илээс 500-кълэ узэкълэбэжымэ, льэп-кым гьучлым, дышъэм, нэ-мыкълэ ахишлыкълыштыгъэ-хэр псэ апытэу кызышчыб-гъэхуэхэу, уадэгъушылэ пшло-гъоу музеим шыплээгъун плэкълыштыр макълэп.

*Нэклубгъор зыгъэхызырыгъэр
ЕМТИЛЪ Нурбий.*

ДЗЮДО

Тызышыгугъырэ бэнаклэхэр

Гугъэ кызытырэ спортсмен ныбжыкълэхэм ашышых Ор-дэн Андзауррэ Шьэоцлыкълэ Рустамрэ. Урысыем, Европэм язэнэкъокъухэм кыащыхы-гъэ медальхэр зызэбгъапшэ-хэкълэ, дзюдомкълэ тапэклэ гъэхыагъэхэр тибатырхэм зэрэшлыштхэм цыхэ фэтшлы хыушт.

Ордэн Андзаур Пшыжъхыаблэ щапугъ, иапэрэ тренерыр Нэджыкыо Руслъан. Европэм иныбжыкълэхэм язэнэкъокъу тыжыны медалыр, Австрием, Германияем ашыклогъэ дунэе зэлукълэгъухэм яшэнэрэ, ятлонэрэ чы-плэхэр кыащыдихыгъэх. Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ хэтэу зэнэ-кыокъухэм зафегъэхызыры.

Шьэоцлыкълэ Рустам Джыракъые кышчыхыгъ, иапэрэ тренерыр Акъуш Мыхьамод. Урысыем дзюдомкълэ

изэнэкъокъухэу илээс 23-м нэс ныбжыкълэхэм ялагъэхэм тыжыны медалыр кыащыхыгъ. Хэгъэгум ихыуль-фыгъэмэ язэнэкъокъу яшэнэрэ чыплэр кышчыхыгъ.

Ордэн Андзаур Адыгэ кьэралыгъо университетым июридикескэ фа-культет истудент. Шьэоцлыкълэ Рустам Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университетым шеджэ. Сэнэхыатэу кыхыхыгъэр спортым емыхыгъэ-ми, дзюдор ашлогъэшлэгъон. Беданэкъо зшыхэу Байзэтрэ Рэмэзанрэ ныбжыкълэхэм ятренерых.

— Рустами, Андзаури юф адэпшлэ-ныр зыкълэ кынэп, — кылуатэ Беданэкъохэу Байзэтрэ Рэмэзанрэ. — Спортым пыщагъэх, плорэм кьедэлух. Европэм, Урысыем язэнэкъокъухэм зафагъэхызыры.

Сурэтым итхэр: **Шьэоцлыкълэ Ру-стам, Беданэкъохэу Байзэтрэ Рэмэ-занрэ, Ордэн Андзаур.**

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Кьэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Кыдзыгъэкълэрэ:
Адыгэ Республикэм
льэпкь юфхэмкълэ,
лэкълэ кьэралхэм
ашыпсэурэ тилэп-
кыгъэхэм адырялэ
зэпхыныгъэхэмкълэ
ыкълэ кыбар жьу-
гъэм инамалхэмкълэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шхыалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыдэшылэр:**
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шхыалэм

иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшэдэкълэ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зышаушыхыаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын юфхэмкълэ,
телерадиокъэтын-
хэмкълэ ыкълэ зэлы-
лэсыкълэ амалхэмкълэ
и Министерствэ
и Темуры-Кавказ
чыплэ гьэлары-
шланл, зэраушыхыа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышпып-
кыагъэу кыахафэ-
хэрэмкълэ кызыт-
хыгъэхэм пшэдэ-
кълэжъ ахы. Кыа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажыагъэ-
рэмрэ яеплыкълэ
зэтемыфэн ылгэ-
кышты. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкълэ кы-
зытхыгъэхэм
алэкълэгъэхыа-
жыхэрэп.

Зышыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчыагъэр
4335
Индексхэр
52161
52162
Зак. 268

Хэутыным
узыкълэгъэхэнэу шыт
уахытэр
Сыхыатыр 18.00
Зышыкълэгъэхэ
уахытэр
Сыхыатыр 18.00